

Jegyzőkönyvi kivonat

Tiszaföldvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének
2014. április 30-án tartott testületi ülésének jegyzőkönyvéből

Tiszaföldvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének 170/2014. (IV.30.) határozata

a 2013. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló átfogó beszámoló elfogadásáról

1. Tiszaföldvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete a 2013. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló beszámolót a mellékelt tartalommal elfogadja.
2. Tiszaföldvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete a beszámoló alapján megállapítja, hogy a városban végzett gyermekvédelmi és gyermekjóléti feladatok ellátása a jogszabályok szerint, megfelelő színvonalon történik.
3. Erről értesülnek
 1. Tiszaföldvár Város Polgármestere – Helyben,
 2. Tiszaföldvár Város Önkormányzatának Jegyzője – Helyben,
 3. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala (a Szervezési és Igazgatási Osztály útján)
 4. Polgármesteri Hivatal Szervezési és Igazgatási Osztálya – Helyben,
 5. Egyesített Szociális Intézmény Vezetője – Helyben
 6. A beszámolóban megjelölt intézmények vezetői

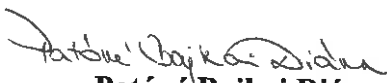
K.m.f.

Hegedűs István
polgármester sk.

Hajós Attiláné dr. Szlama Katalin
címzetes főjegyző sk.

A kivonat hitelélül:

Tiszaföldvár, 2014. április 30.

Patóné Bajkai Diána
jegyzőkönyvvezető

BESZÁMOLÓ

**TISZAFÖLDVÁR VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉSE A
2013. ÉVI GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI
FELADATAINAK ELLÁTÁSÁRÓL**

2014. április 22.

A beszámolót összeállította:

Telek Margareta

Dorothy Law Holte: Egy élet a kezekben

*Ha a gyerekek kritizálva élnek,
Megtanulnak megbélyegezettnek lenni.*

*Ha a gyerekek ellenségeskedésben élnek,
Megtanulnak veszekedni.*

*Ha a gyerekek kicsúfolva élnek,
Megtanulnak szégyenlősnek lenni.*

*Ha a gyerekek megszégyenítve élnek,
Megtanulják bűnösnek érezni magukat.*

*Ha a gyerekek toleráns légkörben élnek,
Megtanulnak türelmesnek lenni.*

*Ha a gyerekek bátorítva élnek,
Megtanulnak bízni.*

*Ha a gyerekek dicsérve élnek,
Megtanulják az igazságosságot.*

*Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,
Megtanulnak hittel élni.*

*Ha a gyerekek megerősítve élnek,
Megtanulják magukat szeretni.*

*Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek,
Megtanulják megtalálni a szeretetet a világban!*

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	1
1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A 0-18 ÉVES KOROSZTÁLY ADATAIRA	3
2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA.....	4
2.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény.....	5
2.2. Óvodáztatási támogatás.....	6
2.3 Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás	8
2.4. Gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok	9
3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA	12
4. A FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMHATÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ÉS HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSEK TAPASZTALATAI, A MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA.....	23
5. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN.....	23
6. BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA, VALAMINT A GYERMEKKORÚ ÉS A FIATALKORÚ BŰNELKÖVETŐK SZÁMÁNAK AZ ÁLTALUK ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK SZÁMÁNAK, A BŰNELKÖVETÉS OKAINAK BEMUTATÁSA.....	31
6.2. Tapasztalatok a fiatalkori és gyermekkori bűnelkövetésről	31
6.3. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat Pártfogó Felügyelői Szolgálatának 2013. évi tapasztalatai.....	36
7. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS, A CIVIL SZERVEZETEK RÉSZVÉTELE A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁSOK ELLÁTÁSÁBAN.....	38
ÖSSZEFOGLALÁS.....	40

BEVEZETÉS

Magyarországon külföldi minták és hazai tapasztalatok alapján 1898-ban cikkelyezték be a XXI. törvénycikket, az első magyar gyermekvédelmi törvényt, melynek értelmében az állam a hatóságilag elhagyottnak nyilvánított gyermekek gondozásának költségeit 7 éves korukig az Országos Betegségellátási Alapból fedezte. A hazai gyermekvédelemben azonban az igazi előrelépést az 1901. évi gyermekvédelmi törvény (VIII. t.c.) jelentette, amely a jelenleg hatályos jogszabály a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló – többször módosított - 1997. évi XXXI. törvényhez (a továbbiakban: Gyvt.) hasonlóan - több évnyi előkészítő munka után - új alapokra helyezte magyar gyermekvédelmet.

A Gyvt. 14. §-a értelmében a gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

A Gyvt. 96. § (6) bekezdése alapján a helyi önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31. napjáig átfogó értékelést készít, melynek célja a hatósági munka, illetve a statisztikai adatok bemutatása mellett, a helyi viszonyok tükrében megvizsgálni, a lokálisan jelentkező problémákat, melyek megkövetelik, hogy azok kezeléséhez a legeredményesebb módszereket találjuk meg.

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló – többször módosított – 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 170/A. §-a, illetve a Rendelet 10. számú melléklete tartalmazza az átfogó értékelés tartalmi követelményeit, melyek a beszámoló elkészítésekor hatályos normaszöveg értelmében a következők:

- A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
- Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
 - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
 - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
- Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
 - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),

- gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.

- A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatai.
- Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).
- A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
- A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, dropprevenció stb.).

A beszámoló a Gyer meghatározott tartalmi követelmények szerint épül fel. A minél átfogóbb beszámoló elkészítése érdekében megkerestük a gyermekvédelmi jelző rendszer tagjait – az általános iskolákat, a középiskolát, a bölcsődét és óvodákat, valamint a rendőrséget, az egyházak és ifjúsági civil szervezetek képviselőit is. A beszámoló elkészítésében aktívan közreműködtek az alábbi intézmények, szervezetek vezetői, munkatársai:

- Városi Bölcsőde
- Vadárvácska Óvoda
- Belterületi Óvoda
- Homoki Óvoda
- Papp Bertalan Ószőlői Általános Iskola
- Kossuth Lajos Általános Iskola
- Homoki Általános Iskola
- Hajnóczy József Gimnázium, Humán Szakközépiskola és Kollégium
- Egyesített Szociális Intézmény Gyermekjóléti Szolgálat
- Szolnoki Rendőrkapitányság
- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat Pártfogó Felügyelő Szolgálat
- Városi Könyvtár
- Városi Művelődési Ház
- Védőnői Szolgálat
- Római Katolikus Plébánia Tiszaföldvár
- Tiszaföldvári Polgármesteri Hivatal

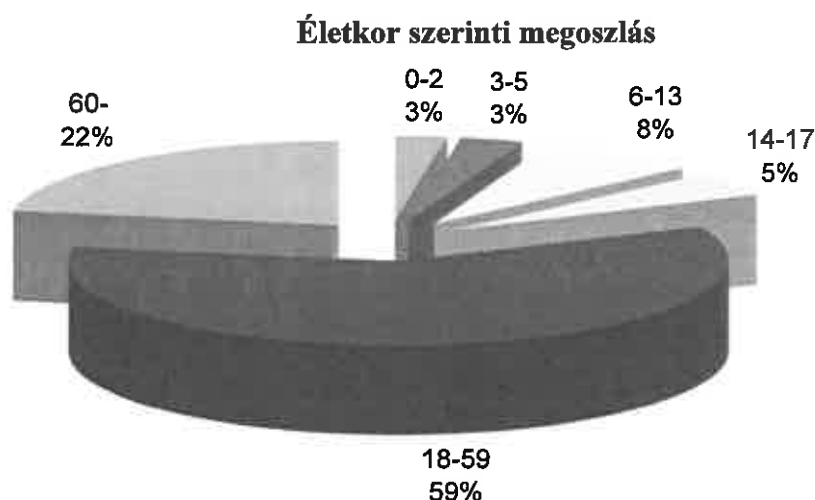
A 2012-es év adatain és tapasztalatain kívül a beszámoló felvázolja a korábbi és a várható tendenciákat, és megoldási alternatívákat is igyekszik felmutatni a felmerült problémák kezelésére.

1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A 0-18 ÉVES KOROSZTÁLY ADATAIRA

A hivatalos adatok szerint Tiszaföldvár állandó népességszáma a 2013. december 31-i állapotnak megfelelően: 11.408 fő. Ez az előző évekhez hasonlóan csökkenő tendenciát mutat. A 2012. évhez képest a település állandó lakosságának száma nagyon csekély mértékben - 83 fővel - de csökkent.

A település állandó népességszámának korcsoportos bontása az alábbiak szerint alakult:

életkor	férfi	nő	összesen
0 - 2	156	139	295
3 - 5	168	162	330
6 - 13	487	428	915
14 - 17	292	244	536
18 - 59	3493	3314	6807
60 -	994	1531	2525
Összesen:	5590	5818	11408

2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA

A Gyvt. határozza meg a gyermekek védelmének rendszerét, és egyidejűleg felhatalmazza a települési önkormányzatot a rendeletalkotásra, mely szabályozza az önkormányzat által pénzben és természetben biztosított gyermekvédelmi ellátások formáit, feltételeit, azok igénybevételének és érvényesítésének módját, szervezeti kereteit, az eljárási és jogosultsági szabályokat, valamint a személyes gondoskodást nyújtó alapellátásokat.

A Gyvt. szerinti pénzbeli és természetbeni ellátások:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, ezen belül óvodáztatási támogatás
- a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
- a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- az otthonteremtési támogatás,
- a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a gyermekjóléti szolgáltatás,
- a gyermekek napközbeni ellátása,
- a gyermekek átmeneti gondozása.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- az otthont nyújtó ellátás,
- az utógondozói ellátás,
- a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a védelembe vétel,
- a családbafogadás,
- az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- az átmeneti nevelésbe vétel,
- a tartós nevelésbe vétel,
- a nevelési felügyelet elrendelése,
- az utógondozás elrendelése,
- az utógondozói ellátás elrendelése.

2013. évben Tiszaföldvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete a gyermekvédelem helyi szabályairól szóló - többször módosított - 56/2003. (XII. 30.) ÖR. számú majd augusztus 2. napjától a 17/2013. (VIII.02.) önkormányzati rendeletében szabályozta a hatáskörébe tartozó pénzbeli és természetbeni ellátások részletes szabályait.

2.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

2006. január 1-től került bevezetésre a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, melyet a Gyvt. és Gyer. szabályoz.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult gyermekétkeztetés esetén normatív kedvezményekre, természetbeni támogatásra (Erzsébet-utalvány), valamint külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

A kedvezményre való jogosultságot a gyermeket gondozó család egy főre jutó jövedelme, valamint vagyoni helyzete együttesen határozzák meg.

A jövedelemhatár

- családban élőkénél a mindenkori öregségi nyugdíjminimum 130%-a, mely 2013-ban 37.050,- forint,
- egyedülállóknál, tartós beteg, illetőleg súlyosan fogyatékos gyermekeknél, valamint nagykorúaknál 140%, mely 2013-ban 39.900,- forint volt. (2009. szeptember 1. óta nem változott)

A nagykorúvá vált fiatal esetén legfeljebb

- a nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató 23. életévét még be nem töltött fiatal,
- felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanuló 25. életévét még be nem töltött fiatal részére amennyiben a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult.

Míg 2012. évben 595 család mintegy 1082 gyermeke részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, addig 2013. évben 532 család mintegy 1024 gyermeke kapta meg a jogosultságot.

2012. évhez képest 2013-ban is többségben vannak az egy-, illetve kétgyermekes családok a három-, vagy többgyermekes családokhoz képest. Az egyedülálló szülők aránya 2012. év adataihoz képest csökkenést mutat, az 532 családból mintegy 287 családban neveli egyedül a szülő a gyermekét, gyermekeit.

Továbbra is a 7-14 éves korosztályból részesülnek a legtöbben kedvezményben. A nagykorú gyermekek száma növekedett, 41 fő részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben. Ez meglepően magas a korábbi években tapasztalt 10-12 főhöz viszonyítva. Ez a korosztály, amely a legkevésbé tudja kihasználni a kedvezmény adta lehetőségeket, főleg ha felsőfokú oktatási intézmény hallgatója. A felvételinél továbbra is többletpontot jelent, ha a jelentkező középiskolai tanulmányai alatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült.

Az egy főre jutó családi jövedelem alapján sajnos még mindig drasztikusan magas azon családok száma, akiknél az egy főre jutó jövedelem

- a nyugdíjminimum felét - 14.250,- Ft - nem éri el (141 gyermek)
- a nyugdíjminimum fele és nyugdíjminimum között (14.250,- - 28.500,- forint közötti) intervallumba esik (634 gyermek).

A legtöbb család az önkormányzat által folyósított foglalkoztatást helyettesítő támogatásban, illetve családi pótlékban és valamilyen gyermekgondozási támogatásban részesült csupán.

Az év folyamán összesen 8 alkalommal került elutasításra kérelem, melynek jellemző oka az egy főre jutó jövedelem volt. Elutasítás esetén a kérelmező minden esetben a határozatban tájékoztatást kapott arról, hogy jövedelmi viszonyaiban történt csökkenés esetén kérelmét újra benyújthatja.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása

Vonatkozó jogszabály 2013. augusztus 31-ig:

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. tv 121. § (1) bekezdés 14. pontja

2013. augusztus 31-ig a hátrányos helyzetet a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményről szóló határozat igazolta. A halmozottan hátrányos helyzetről Tiszaföldvár Város Önkormányzata jegyzője igazolást adott ki.

Vonatkozó jogszabály 2013. szeptember 1-től:

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Törvény) 67/A. § (1)-(2) bekezdései. A Törvény 161/Q.§ (1)-(2) bekezdése átmeneti szabályozást tartalmaz a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókra vonatkozóan.

2013. szeptember 1-től változott a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fogalma, szigorodtak megállapításának feltételei. Szeptembertől a hátrányos helyzetet és a halmozottan hátrányos helyzetet külön határozatban kell megállapítani.

<i>Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 2013. december 31-ei statisztikai állapotnak megfelelően</i>	
<i>Hátrányos helyzetű gyermekek/ tanulók száma</i>	<i>Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek/ tanulók száma</i>
515	271

2.2. Óvodáztatási támogatás

A gyermek fejlődő személyiség, ezért a gyermeknek sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi, lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében, a gyermek személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van. Az óvoda nem csupán kiegészítő szerepet játszik az elsődleges szocializáció folyamatában. Tudatosan alakítja, építi, kombinálja azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és a társas érintkezés elemi formái integráns egységet, szerves kölcsönös kapcsolatot alkotnak.

Az óvodai nevelésben való részvétel szülői döntésen múlik mindaddig, ameddig a gyermek nem lép az ötödik életévébe. Ettől az évtől kezdődően ugyanis a nevelési év első napjától kezdődően a szülőnek gyermekét be kell írni az óvodába. Azoknál a gyermekeknél azonban, ahol a szülők alacsony iskolai végzettségűek, munkanélküliek, illetve olyan lakáskörülmények között élnek, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek, indokolt, hogy a gyermek lehetőség szerint már három éves korában óvodába járjon. A törvény támogatási rendszerrel ösztönzi a szülőket arra, hogy gyermeküket minél korábbi életkorban beírassák az óvodába.

Az óvodáztatási támogatás 2009. január 1. napjától kérhető, melynek szabályait a Gyvt.-ben és a Gyer.-ben fektették le.

Jelenlegi szabályozás szerint a települési önkormányzat jegyzője annak a szülőnek vagy családba fogadó gyámnak állapít meg óvodáztatási támogatást:

- akinek gyermeke, gyámoltja halmozottan hátrányos helyzetű (szülők ,vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettségű, munkanélküli,elégtelen lakókörnyezetben, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek).
- aki gyermekét legkésőbb annak az óvodai nevelési évnél a kezdetéig, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti, megkezdte az óvodai nevelésben való tényleges részvételt, és a gyermek a kérelem benyújtását közvetlenül megelőző időszakban legalább két hónapon keresztül rendszeresen jár óvodába,
- aki gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járásáról, azaz gyermeke napi 6 óránál többet tartózkodik az óvodában és az igazolt és igazolatlan hiányzásának száma nem éri el a munkanapokra eső óvodai nevelési napok számának 25%-át.

Az óvodáztatási támogatás a kérelem benyújtásának napjától jár a jogosultsági feltételek együttes fennállásáig. A támogatás jellege pénzbeli, mely június és december hónapban kerül kifizetésre. A támogatás összege gyermekenként első alkalommal húszezer forint, ezt követően esetenként tízezer forint.

2013. év folyamán jogosult támogatást kérő személyek száma 47 fő volt. Az óvodáztatási támogatás éves kifizetett összege 730.000,- forint volt. Ezen összeg teljes mértékben az államot terheli.

2013. évben első alkalommal támogatás 5 esetben került kifizetésre. 14 esetben került elutasításra kérelem, az elutasítás oka a hiányzások 25%-os mértékének meghaladása. A hiányzás oka többnyire két tényezőtől áll össze.

Az egyik a gyermekek idült megbetegedései, a másik azon tényből fakad, hogy a szülők nyáron nem viszik gyermeküket – anyagi okokból – óvodába annak ellenére, hogy az intézmény nyitva van.

A rendszeres óvodába járás feltételeinek megvalósulását minden folyósítás előtt ellenőrzi a jegyző. A hiányzásokról szóló igazolás alapján megvizsgálja, hogy a feltételek együttesen és maradéktalanul fennállnak-e.

2.3 Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

2013. évben a helyi rendelet alapján rendkívüli gyermekvédelmi támogatás pénzbeli támogatásként volt megállapítható a gyermeknek, ha a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzdött vagy létfenntartását veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került. A támogatás hivatalból is megállapítható volt.

A rendelet meghatározta azokat az élethelyzeteket, amelyek bekövetkezése esetén nyújtható a támogatás:

- a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartás érdekében szükséges,
- akinek a nevelésbe vétele megszűnését követően a támogatásra a családba való visszahelyezés érdekében volt szüksége,
- aki 10 napot meghaladó időtartamú kórházi kezelésre szorult,
- akinek egyik vagy mindkét szülője elhalálozott és a gyermek ellátatlan maradt,
- válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartására, a gyermek fogadásának előkészítésére.

2013. évben rendkívüli gyermekvédelmi támogatás 11 családban 22 gyermek részére összesen 97.000,-forint összegben került megállapításra az alábbiak szerint:

- kapcsolattartásra, 16 gyermek 17 alkalommal 46.000,- Ft,
- kórházi kezelésre: 3 gyermek 3 alkalommal 21.000,- Ft
- szülő elhalálozása miatt: 3 gyermek 1 alkalommal 30.000,- Ft

A 2012. évi adatokhoz képest 2013. évben csökkent a támogatásban részesülő gyermekek száma, mivel kérelmet kevesebben adtak be.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény módosulása, valamint az önkormányzati segély kialakításával összefüggő törvénymódosításokról szóló 2013. évi LXXV. törvény rendelkezései alapján **2014. évtől** kialakításra került az önkormányzati segély mely az átmeneti segélyt, temetési segélyt, és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatást váltja fel.

Tiszaföldvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének az egyes helyi szociális ellátási formákról és szociális szolgáltatásokról szóló 33/2013.(XII.20.) önkormányzati rendeletének 7. § és 8. §-a rendelkezik az önkormányzati segély feltételeiről.

Az önkormányzati segély eseti jelleggel adható pénzbeli támogatás, amely kérelemre és hivatalból is megállapítható.

Gyermekekre tekintettel önkormányzati segélyben részesíthetők azok a személyek,

- akik alkalmanként jelentkező, nem várt többletkiadások miatt anyagi segítségre szorulnak. Ilyen többletkiadások különösen az alábbi esetekben merülhetnek fel:
 - válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartása érdekében,
 - iskoláztatás biztosítása érdekében,
 - gyermek fogadásának előkészítéséhez,
 - nevelésbe vett gyermek családjába való kapcsolattartáshoz,

- a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások miatt.
- akik a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segísége szorulnak,

és családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130 %-át.

Az önkormányzati segély egyszeri összegét – a rászorultsághoz igazodóan – legfeljebb az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege mértékéig lehet megállapítani.

Helyi közlekedési támogatás:

Tiszaöldvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének a gyermekvédelem helyi szabályairól 17/2013. (VIII. 02.) önkormányzati rendelete értelmében a települési önkormányzat a rendeletben meghatározott feltételek szerint helyi közlekedési támogatást állapíthat meg annak a személynek, aki a településen működő oktatási intézmények nappali tagozatán tanulói jogviszonnyal, valamint a városban bejelentett lakcímmel rendelkezik.

A jogosultság egy tanévre, de legfeljebb a helyi közlekedési szolgáltatás működésének időtartamára állapítható meg.

A helyi közlekedési támogatás kedvezményes bérlet formájában kerül megállapításra, melynek összege 900,- Ft/fő/hó.

2013. évben havonta átlagosan 433 személy részére került megállapításra a helyi közlekedési támogatás. A kifizetett összeg 4.680.000,- Ft.

2.4. Gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok

A gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és **étkeztetését** kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói, munkavégzésük, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 151. § (2) bekezdése alapján a települési önkormányzat az általa fenntartott óvodákban és a közigazgatási területén az állami intézményfenntartó központ által fenntartott nevelési-oktatási intézményekben, egyéb állami fenntartású intézményben a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést. Az állami intézményfenntartó központ által fenntartott kollégiumban a települési önkormányzatnak a fent felsorolt étkezéseken kívül további étkezést is biztosítani kell.

Az önkormányzat a gyermekétkeztetést a köznevelési intézmények, illetve a bölcsőde útján biztosítja. Az önkormányzat az Elamen Kereskedelmi és Vendéglátó Zrt. útján oldja meg a gyermekek étkeztetését.

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (továbbiakban: KLIK) fenntartásába működő Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Révay György Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Kollégium, Pedagógiai Szakszolgálat és Gyermekotthonban (továbbiakban: Révay György intézmény) (5461 Homok, Beniczky Géza út 5.) 2013. szeptember 1-től törvényi kötelezettségünknek eleget téve a gyermekétkeztetést is az önkormányzat biztosítja. A KLIK-kel kötött megállapodás alapján a Révay György intézmény vállalta, hogy a saját konyháján keresztül, az önkormányzat megrendelésére a gyermekétkeztetési feladatokat ellátja.

A *bölcsődében* a szolgáltató a gyermekétkeztetés szabályait maximálisan betartja. Biztosítja a kisgyermek számára az életkori sajátosságoknak és az egészséges táplálkozás feltételeinek megfelelő gyermekétkeztetést. Dietetikus szakember folyamatosan ellenőrzi a létszámnak megfelelő kiszabott, energia és tápanyag felhasználást. Az ételek megfelelő időben, és hőmérsékleten kerülnek kiszállításra. Az intézmény és a szolgáltató kapcsolata jó.

Óvodai tapasztalatok szintén azt támasztják alá, hogy az étkeztetés során figyelembe veszik a gyermekek életkori sajátosságait. A szállítás időben történik, az előírtaknak megfelelően. Mennyiségi, minőségi probléma nem merült fel. Friss gyümölcsöt, tejterméket naponta kapnak a gyermekek. Folyamatosan új ételeket próbálnak bevezetni. Az óvodák segítőkész hozzáállásról számoltak be, továbbra is biztosított az étel és az étlap véleményezése, valamint a módosításokra való javaslatétel. Az egyedi igényeket is (speciális étrend: cukorbeteg, liszt érzékeny stb.) biztosítják. A Homoki Óvodában a fő problémát a melegítő konyha és az ebédlő műszaki állapota okozza (különös tekintettel arra, hogy a Homoki Általános Iskola tanulói is itt veszik igénybe az étkeztetést).

Az *általános iskolákban* az ételek minősége és mennyisége vonatkozásában probléma nem merült fel. Az iskolák beszámolóí alapján megállapítható, hogy az étrend változatos, mely figyelembe veszi az egészséges táplálkozás előírásait is. Gyakran kapnak savanyúságot vagy párolt zöldséget, illetve friss gyümölcsöt. Igyekeznek a menü sort frissíteni, új egészséges ételeket bevezetni. Az általános iskolai étkeztetés megfelelő, ezzel kapcsolatos kifogások nem voltak a tavalyi év során.

A *középiskolai étkeztetés* esetében megfigyelhető, hogy az étkezést igénybe vevő tanulók száma évről évre kevesebb. Az étrend összeállítása megfelel az egészségügyi hatóság által közzétett javaslatoknak. Az együttműködés az intézmény és a szolgáltató között jelen esetben is jó.

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Révay György Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Kollégium és Gyermekotthonban az étkeztetést a KLIK-kel kötött megállapodás alapján, az intézményben működő főzőkonyha biztosítja. A szakiskolában megtermelt zöldséget-gyümölcsöt, a tenyésztett sertéseket, tehéntejet felhasználja a konyha. A nyári időszakban a termésekből befőttek, savanyúságok és lekvárok készülnek, amit a későbbiekben felhasználnak.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásáért térítési díjat kell fizetni. A gyermekek napközbeni ellátása intézmény térítési díjának alapja az ételmezés nyersanyagköltségének egy ellátottra jutó összege. Mivel két szolgáltató látja a településen a gyermekétkeztetésével kapcsolatos feladatokat, így külön-külön szolgáltatóként került meghatározásra az étkezésért fizetendő térítési díj az eltérő működési költségek miatt.

A személyi térítési díjat az intézményvezető a nyersanyagköltség napi összeg általános forgalmi adóval növelt összegének és az igénybe vett étkezési napok számának szorzatával állapítja meg. A személyi térítési díjat azonban a Gyvt.-ben meghatározott normatív kedvezmények figyelembe vételével kell meghatározni. Gyermekétkeztetés esetében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás, 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő gyermek után az intézményi térítési díj 100%-a normatív kedvezmény. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő és a fentiekben fel nem sorolt oktatási intézményben nappali rendszerű oktatási intézményben tanuló, a tartósan beteg, vagy fogyatékos gyermek után és a három- vagy többgyermekes családoknál az intézményi térítési díj 50%-a a normatív kedvezmény.

A 2013. évben az önkormányzatunk által fenntartott intézményekben kedvezményes étkeztetésben részesülők statisztikai átlagléttszáma:

ÉTKEZTETÉST BIZTOSÍTÓ INTÉZMÉNY	ÉTKEZŐ GYERMEKEK (FŐ)	INGYENES ÉTKEZTETÉSBE RÉSZESÜLT (FŐ)	50 %-OS TÉRÍTÉST FIZETETT (FŐ)	100 %-OS TÉRÍTÉST FIZETETT (FŐ)
<i>Városi Bölcsőde</i>	16	4	1	11
<i>Belterületi Óvoda</i>	68	51	7	10
<i>Homoki Óvoda</i>	94	66	6	22
<i>Vadárvacská Óvoda</i>	152	61	20	71
Óvodák összesen:	314	178	33	103
<i>Homoki Általános Iskola</i>	82	76	2	4
<i>Kossuth Lajos Általános Iskola</i>	169	141	11	17
<i>Papp Bertalan Ószőlői Általános Iskola</i>	124	88	15	21
Általános iskolák összesen:	375	305	28	42
<i>Hajnóczy József Gimnázium, Humán Szakközépiskola és Kollégium</i>	66	0	39	27
<i>Kollégium</i>	34	0	23	11
<i>Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Révay György Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Kollégium és gyermekotthon</i>	131	30	43	58
Összesen:	936	517	167	252

A települési önkormányzatok részére szociális nyári gyermekétkeztetés céljából 2013. évben nyújtott támogatás igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, felhasználásának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 30/2013. (IV. 30.) EMMI rendelet alapján azon települések önkormányzatai, amelyek nem kerültek besorolásra a „leghátrányosabb” illetve „hátrányos” helyzetű települések közé, csak önerő biztosításával igényelhetek támogatást a nyári gyermekétkeztetés megszervezéséhez. Településünk esetében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek 25 %-a után lehetett volna támogatást igényelni, azonban ehhez ugyanennyi gyermeket kellett volna önerőből étkeztetni. A önkormányzat költségvetésében 2013. évben erre a célra külön keret nem került elkülönítésre, így a nyári gyermekétkeztetést saját forrás hiányában nem tudtuk megszervezni.

3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA

Tiszaöldvár Város Önkormányzata az Egyesített Szociális Intézmény szervezeti keretein belül működési engedélyben jelöltek szerint 1998. december 15. napjától Gyermekjóléti Szolgálat (a továbbiakban: Szolgálat) működtetésével biztosítja a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátást nyújtó gyermekjóléti szolgáltatást.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális, személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítését. Feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, a kialakult veszélyhelyzet megszüntetése, illetve a családból kiemelt gyermek visszahelyezésének segítése.

A Gyermekjóléti Szolgálat egyik fontos feladata ennek megfelelően a prevenció, illetve az, hogy szolgáltatásai mindenki számára elérhetővé váljanak, mindaddig, amíg valamely feladatot nem lehet csak a hatóság bevonásával ellátni. Fontos az információnyújtás a gyermeki jogokról, a gyermek megfelelő fejlődését elősegítő anyagi támogatásokról és szolgáltatásokról, illetve azok hozzáférhetőségéről. Amennyiben a tájékoztatás nem elegendő, hozzá kell juttatni a gyermeket, illetve a szülőt a számára szükséges segítséghez. A szolgáltatás biztosítása során a hangsúly a veszélyes tényezők csökkentésén és a család erősségeire való alapozáson, a családi egység megőrzésén van.

A veszélyeztetettség megelőzésének szerves része a Szolgálat által működtetett észlelő – és jelzőrendszer, valamint segítségül szolgál még, a nem állami szervek bevonása is.

A jelzőrendszer tagjai:

- nevelési, oktatási intézmények (óvodák, iskolák), a pedagógiai szakszolgálat,
- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen házi - és gyermekorvosok, a védőnői szolgálatok,
- a rendőrség,
- a gyámhivatal,
- a Polgármesteri Hivatal illetékes ügyintézői.
- állampolgárok.
- személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így a családsegítő szolgálatok és egyéb gyermekjóléti szolgálatok,
- társadalmi szervezet, egyház, alapítvány,
- átmeneti gondozást biztosítók,
- bíróság, ügyészség, pártfogó felügyelői szolgálat,
- áldozatsegítés és kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- munkaügyi hatóság.

Az alábbi táblázat adatai évekre visszamenően mutatják meg a Szolgálathoz eljutott jelzések számának alakulását:

Jelzőrendszer által küldött jelzések száma:				
Megnevezés	2010-ben	2011-ben	2012-ben	2013-ban
Védőnői jelzés	15	29	22	20
Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatás	25	31	14	21
Közoktatási intézmény	121	199	162	124
Rendőrség	37	58	27	20
Ügyészség, bíróság	5	7	7	6
Pártfogói felügyelői szolgálat	9	13	16	12
Állampolgár	20	29	15	20
Önkormányzat, gyámhatóság	55	258	158	93
Összesen:	287	624	421	316

Az adatokat összevetve láthatjuk, hogy a jelzőrendszeri tagok által küldött jelzések száma a 2011-es évhez képest jelentősen csökkent. A jelzések alapvető csökkenésének oka elsősorban az iskoláztatási támogatás felfüggesztésére és a tankötelezettség változására vonatkozó jogszabályok változásában keresendő, melyek a korábbiakban megalapozták az oktatási intézmények jelzési kötelezettségét.

A jelzőrendszer tagjaival a kapcsolattartás folyamatos, a telefonon történő megbeszéléseket is figyelembe véve 2013-ban 537 alkalommal történt egyeztetés. Az is elmondható, hogy a társintézményekkel, a jelzőrendszer tagjaival jó a munkakapcsolat.

A hatékony együttműködés keretein belül, szakmaközi megbeszélésre került sor 2 alkalommal a Védőnői Szolgálat, 1 alkalommal a helyi Polgárőr Egyesület munkatársaival és szintén egy alkalommal az oktatási – nevelési intézmények esetében.

A Gyermekjóléti Szolgálat fogadja a gyermek veszélyeztetettségével kapcsolatos jelzéseket, majd a probléma jellegéhez, a veszélyeztetettség mértékéhez, illetve a család szükségletéhez igazodó intézkedéseket tesz.

Tapasztalatok szerint a 2013-as évben gyakran előfordult, hogy a jelzőrendszer tagjai már csak nagyon súlyos, akut probléma esetén jeleztek. A szülővel való jó kapcsolat megőrzésének érdekében és valószínűleg a gyermek családból történő kiemelésétől való félelem miatt a gyermek veszélyeztetettségéről nem küldenek jelzést időben, illetve több jelzőrendszeri tag számára a probléma írásban történő felvállalásának jelzése is nehézséget okoz.

Ezekben az esetekben sajnós a rendelkezésre álló eszközök igénybevételével már nem lehet hatékonyan beavatkozni, vagy pedig nagyon nehezen lehetett minimális változást elérni, és ekkorra már valóban más gyermekvédelmi intézkedés megtétele elkerülhetetlenné válik.

A Gyermekjóléti Szolgálat 2013. március 27-én megtartott jelzőrendszeri értekezleten értékelte az észlelő - és jelzőrendszer éves működését. A gyermekjóléti szolgálat szakmai tapasztalatait és a közös munkára vonatkozó konzekvenciákat Czene Krisztina intézményvezető foglalta össze, majd felkérésünkre eleget téve színvonalas előadásokat tartott:

- az Egyesített Szociális Intézmény Családsegítő Szolgálatának munkájáról Győry Rita családgondozó,
- Tiszaföldvár Város Önkormányzata Polgármesteri Hivatalának jegyzői gyámhatósági tapasztalatairól Telek Margareta igazgatási osztályvezető számolt be,
- Tiszaföldvár Város Önkormányzatának Anya és Csecsemővédelmi Szolgálatának tapasztalatairól Dávid Tünde védőnőt hallgathattuk,
- Országos Betegjogi- Ellátottjogi- Gyermekjogi és Dokumentációs Központ képviseletében Hollik Zsuzsanna gyermekjogi képviselő tartott tájékoztatást,
- Tiszaföldvári Polgárőr Egyesület munkájáról Kecse László egyesületi elnök számolt be.

2013. januárjától az ezidáig jegyzői hatáskör alá tartozó gyermekvédelmi intézkedések, így a védelembe vétel, az ideiglenes hatályú elhelyezés, az átmeneti nevelésbe vételi iránti eljárások, illetve az igazolatlan hiányzások következtében kialakuló szabálysértési eljárások is a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Kunszentmártoni Járási Hivatal hatáskörébe kerültek át.

Tiszaföldvár Város Önkormányzatának Gyámhivatala feladatkörét és helyét tekintve változatlan maradt, azonban szervezetileg a JNSZ Megyei Kormányhivatal Kunszentmártoni Járási Hivatalához tartozik.

A Járási Gyámhivatal felkérésére az elmúlt év során jelentős mennyiségű környezettanulmányt készítettek a Gyermekjóléti Szolgálat családgondozói családbafogadásokat megelőzően, illetve a családbafogadások éves felülvizsgálatának alkalmával. A tájékoztatások elkészítése időben és adminisztrációs vonatkozásban is meghatározó leterheltséget jelent a családgondozóknak.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása érdekében Tiszaföldvár Város Polgármesteri Hivatalának munkatársával rendszeresen közös környezettanulmányok elvégzésére kerül sor.

Iskoláztatási támogatás felfüggesztésével járó feladatokról

A Gyermekjóléti Szolgálat feladatai között szerepel, hogy közvetíti az oktatási intézmények elvárásait, értékeit, normáit a család felé és viszont. Az iskolai mulasztások ügyében a családgondozó megpróbálja tudatosítani a gyermekben és a szülőben a tanulás fontosságát, illetve tájékoztatja a tankötelezettség elmulasztásának következményeire.

Az igazolatlanul mulasztó gyermekekkel a családgondozók rendszeresen kapcsolatot tartottak, őket többségében alapellátás keretein belül gondozzák. Tapasztalatok szerint az igazolatlan hiányzások hátterében is a család működési zavara, vagy nevelési problémák állnak. A szakképzésben tanuló középiskolás fiatalok esetében további nehézséget jelent, hogy a településünkön nincs szakképző intézmény. Az ingázás miatt a fiatalnak korán el kell indulnia otthonról. Sok esetben a szülők munkanélküliek, a fiataltól pedig azt a rendszerességet várják el, amire a családjában nem lát mintát.

Az igazolatlan hiányzások következményeire vonatkozó törvényi szabályozás módosulása értelmében azon gyermek, aki 50 órát meghaladóan igazolatlanul távol maradt az oktatási intézménytől, az utána folyósított iskoláztatási támogatás folyósítása életkortól függetlenül szüneteltetésére került, mely összeget a korábbiakkal ellentétben az érintett családok már természetbeli formában sem kapták meg.

A tankötelezettség a 2012/13-as tanévben azon módon változott, hogy azok a gyermekek, akik a 2011/12-es tanévben nem kezdték el a 9. évfolyamot, csak 16 éves korukig tankötelesek. (Általános iskolás tanulmányokat folytató gyermek vonatkozásában is ez érvényes, ebben az esetben az iskola igazgatójának döntése, hogy a gyermek tanulmányait korábbi intézményében befejezheti-e.) A középiskolai tanulmányait folytató többi gyermek viszont annak a tanítási évnél a végéig tanköteles, melyben 18. életévét betölti.

A fentiek miatt kettős helyzet alakul ki, ugyanis az 16. életévét betöltött gyermek, aki már nem tanköteles, bármikor kiiratkozhat az oktatási intézményből, míg a 17-18 éves még tanköteles gyermek köteles rendszeresen iskolába járni.

Kiemelt tendenciaként továbbra is megfigyelhető, hogy az iskolai környezetben súlyos beilleszkedési- és magatartászavarral küzdő gyermekek számára leginkább csak a magántanulói státusz az egyedüli megoldás, mivel az iskolák nem rendelkeznek megfelelő kapacitással a foglalkoztatásukra, ezen gyermekek számára nincs megfelelő iskolatípus. A nemzeti köznevelésről szóló törvényben szerepelnek a speciális programok, melyek gyakorlati megvalósítása azonban még várat magára.

A magántanulói státusz gyakorta nem a gyermek érdekét szolgálja, mert a megnövekedett szabadidő következtében a gyermek közösségbe való beilleszkedése és kötelességtudata sérül. A szülők sem tudják gyermekeik felügyeletét, a velük való foglalkozást életkoruknak megfelelően biztosítani, ennek következtében az egyébként is devianciára hajló gyermekek kriminalizálódhatnak.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek magántanulói státuszban történő oktatása során tanulmányaik sikeres befejezésére nem lehet számítani. Az okok egyrészt a kevés korrepetálói óraszám, és az alulszocializált családi miliőben rejlenek. Ezen gyermekek nappali rendszerű iskolai oktatásba való visszaintegrálása aggályos.

Az egyéni érdekek érvényesítése mellett ugyanakkor figyelembe kell venni a közösség érdekeit is, vagyis azokat a gyermekeket, akik a deviáns magatartású gyermekek osztálytársai, s nap mint nap elszenvedői azok viselkedésének. Több esetben az iskolák éppen az utóbbi gyermekek jogaira és érdekképviselőre hivatkozva kérték a magántanulói státusz megállapítását.

A gyermekjóléti szolgálat a *szervezés és szolgáltatás* mellett *családgondozást* végez.
A családgondozás történhet:

- önkéntes megkeresésre,
- jelzőrendszer által delegált személylyel,
- együttműködésre kötelezés során:
 - védelembe vétel esetében
 - szakellátásban lévő gyermekek családjával.

A különböző kapcsolati alapokról elinduló családgondozás módszereiben és menetében más és más, de tartalmát tekintve azonos.

A gyermekjóléti szolgálat a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében korrekciós tevékenységet folytat:

- családgondozás, a gyermek problémáinak rendezése, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozása,
- családi konfliktusok megoldásának elősegítése, így különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,
- egészségügyi és szociális ellátás, valamint a hatósági beavatkozás kezdeményezése,
- javaslat készítése a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására.

A szolgáltatásban részesülő számára az együttműködés során a családgondozó egyéni esetkezelést, életvezetési-, gyermeknevelési tanácsadást nyújt, szociális támogatási lehetőségekről információt közvetít, átirányít egyéb szolgáltatásba (egészségügy, oktatás, stb.), valamint segíti a hivatalos ügyek intézését.

Családgondozás, különösen a védelembe vétellel kapcsolatos tapasztalatokról

A segítségnyújtás elsődleges módját az alapellátásban történő családgondozás jelenti. A családgondozás mindenkor a segítő kapcsolatra és a kölcsönös együttműködésre épül.

A család gondozásának filozófiája, hogy a gyermek jólétét akkor szolgáljuk legjobban, ha megerősítjük a családot, mint egységet.

A család segítése, gondozása tervezett tevékenység. A családgondozás hosszú folyamat, nem egy személy, tünet vagy probléma megoldását célozza, hanem egy komplex tevékenység, mely a család problémamegoldásának javítását szolgálja. A tevékenység maga széles körű, de a megoldásban az ún. "kis lépések" elve érvényesül. Csak olyan ütemben történik a haladás, ahogy a család képes a változások befogadására.

Az együttműködés alapja a család, az egyén értékrendje, amely ha különböző mértékben is, de ütközik a családgondozó által képviselt értékekkel, normákkal, ezért kezdetben csak olyan feladatok kerülnek meghatározásra, amely az ügyfél számára is fontosak. Olyan normákat próbál a Szolgálat közvetíteni feléjük, melyekkel ők maguk is tudnak azonosulni, így felhasználható saját motiváltságuk.

A védelembe vétel javaslatára, magára a védelembe vételre akkor kerül sor, ha a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevitelével megszüntetni nem lehet: a gyermek körül a problémák tovább súlyosbodnak, veszélyeztetettsége fennáll, a szülő és/vagy gyermek nem együttműködő.

Kiemelten súlyos problémák, illetve ezek együttes fennállása, amelynek kapcsán szükségessé vált a 2013. évben a védelembe vétel vagy annak fenntartása:

- alacsony jövedelmi viszonyok, megoldatlan lakáshelyzet,
- életviteli problémák (pénzbeosztási-és gazdálkodási problémák, adósság, szenvedélybetegség- kiemelten az alkohol, lumpen életmód, feltételezhető a drog, ill. egyéb tudat módosító szerek használata),
- gyermek elhanyagolása (fizikai és érzelmi), felügyeletnélküliség,
- családon belüli konfliktusok, bántalmazás,
- elvált, vagy különváltan élő szülők, gyermekekkel való kapcsolattartás miatti konfliktusok,
- neurotikus, pszichés megbetegedések,
- iskolai teljesítménykudarc, gyermek magatartásproblémája, beilleszkedési zavarok, nagyarányú igazolt és igazolatlan hiányzások,
- 50 órát meghaladó igazolatlan iskolai hiányzások,
- gyermekek kriminalizálódása (egyre nagyobb számban és többnyire vagyon elleni bűncselekmények formájában nyilvánulnak meg)
- lakásmaffia látens működése,
- szülők, törvényes képviselők előzetes letartóztatása, vagy egyéb akadályoztatása okán több gyermek családba fogadásban működött közre szolgálatunk a gyámhivatal felkérésére,
- legális és illegális szerek használata a 14-18 éves fiatalok és a fiatal szülők körében.

A védelembe vétel maximum két évig fenntartható intézkedés, melyet évente egy alkalommal – szükség szerint soron kívül bármikor – felülvizsgál a Járási Gyámhivatal. A felülvizsgálat során kimondott eredménytelenség esetén a Járási Gyámhivatal más gyermekvédelmi intézkedést kezdeményezhet.

Tárgyalt évben a Gyermekjóléti Szolgálat 2 család 4 gyermekének tekintetében javaslatot tett, miszerint az elhanyagolás miatt veszélyeztetett gyermekek után járó iskoláztatási támogatás természetben került felhasználására.

Egyre nagyobb problémát jelent a településen a gyermekek kriminalizálódása. Általában a súlyosabb cselekményeket elkövetett gyermekek védelembe vételére kerül sor. Több bűncselekménnyel gyanúsított gyermek családtagjai között is gyakori a bűncselekmény elkövetésével való gyanúsítás. Ezért a gyermekek védelembe vétele gyakran nem hozza meg a kellő eredményt. Ezekben az esetekben a Pártfogó Felügyelői Szolgálat munkatársával is kapcsolat felvétel történik.

A Gyermekjóléti Szolgálat gondozási eseteinek alakulását a következő táblázat mutatja:

Gondozási esetek alakulása	2010-ben	2011-ben	2012-ben	2013-ban
Családgondozás keretein belül történő gondozás	99	154	110	104
Alapellátásban történő gondozás:	141	123	142	169
Védelembe vétel:	33	50	57	37
Átmeneti nevelésben lévő:	38	38	46	45 +1 utógondozott
A gondozásban lévő gyermekek száma összesen:	312	366	356	356

Elmondhatjuk, hogy bár a számadatok tárgyalt évet a 2012-es évvel összevetve változatlanok, de tudni kell ugyanakkor, hogy az esetek súlyosságát tekintve halmozott problémákról beszélhetünk, illetve olyan esetekről, melyek a településen ez idáig nem fordultak rendszeresen elő, jellegüket tekintve ismeretlenek.

A Gyermekjóléti Szolgálat éves ügyfélforgalmának alakulása (fő)

- 2009. december 31-ig 2659,
- 2010. december 31-ig 4137,
- 2011. december 31-ig 3554,
- 2012. december 31-ig 3243,
- 2013. december 31-ig 4054.

(2010-12 között az ügyfélforgalom száma a nyári gyermekétkeztetésben korábban résztvevők számával csökkent.)

A Gyermekjóléti Szolgálat által kezelt problémák száma típus szerint			
Probléma típusa	2011	2012	2013
Anyagi	763	728	1092
Gyermeknevelési	480	452	605
intézménybe való beilleszkedési nehézség	362	309	302
Magatartászavar	160	189	178
Családi konfliktus	92	126	162
Szülő, család életvitele	209	218	286
Szülői elhanyagolás	52	67	134
Családon belüli bántalmazás	137	55	42
Fogyatékoság, retardáció	22	55	79
Szenvedélybetegség	10	17	19
Problémák száma összesen	2287	2216	2899

Összességében elmondható, hogy jellemzően sokproblémás családok kerülnek a látókörbe (anyagi, életvezetési, szenvedély- és pszichiátriai beteg, konfliktusokkal terhelt kapcsolat, gyermeknevelési, magatartási problémák, stb.), és szinte minden esetben nagyon összetettek a problémák.

Szembetűnőek azok a kedvezőtlen társadalmi, gazdasági, politikai változások, az elszegényedés folyamata, melyek közvetlenül a családokat érintik.

A Gyermekjóléti Szolgálatnál jelentkező problémacsoportok közül változatlanul az anyagi és megélhetési problémákkal találkoztunk a leggyakrabban, az előzőekhez képest jelentős változások nem voltak tapasztalhatók.

Az anyagi problémák megoldása során az információnyújtás mellett a hivatalos ügyintézkésekben is rendkívül jelentős mértékű segítséget nyújtottunk ügyfeleink számára.

Számos esetben keresik fel ügyfelek a Szolgálatot azon problémával, hogy közüzemi számláikat nem tudják fizetni vagy már jelentős hátralékot halmoztak fel (víz, villany, hulladék, stb.), illetőleg már az adott szolgáltatást ki is kapcsolták az otthonukból. Több gondozott család esetében sikerült segítséget nyújtani az előre fizetős villany mérőóra felszerelésében, hogy áramellátásuk biztosítva legyen.

Változatlanul jellemző, hogy azok a családok, akik egyébként is szűkös anyagi keretből gazdálkodnak legális és illegális helyekről (pénzintézet, magánszemély) uzsorakamatra kölcsönöket, hitelek vesznek fel, nem mérlegelve azt, hogy a csábító hitelek, kölcsönök igénybevételének következménye adósságcsapdába kerülés. Nem számolnak sajnos a veszéllyel, hogy anyagilag ellehetetlenülnek és ezzel együtt kockáztatják otthonuk elvesztését. Az ilyen folyamatok megelőzésére nagyon kevés eszköz van, hiszen már akkor fordulnak a Szolgálathoz, amikor az adósságba belekeveredtek, illetve a csábító ajánlatok sok esetben nagyobb erővel bírnak, mint a családgondozó által kínált meggyőzés, takarékosagra intő-, pénzbeosztást célzó tanácsadás.

A gondozott családok zöménél pénzbeosztási problémát tapasztaltak a családgondozók. Több esetben érkezett arra utaló jelzés, hogy a családok jövedelmük egy részét szórakozásra, alkoholra, játékgépezésre költik, s ez idő alatt a gyermekek felügyelete sem megoldott. Mindez többnyire a segélyek és gyermekek után járó ellátások kifizetésének idején tapasztalható.

A szakmai munka hatékonyságának erősítésére a Helyi Polgárőr Egyesülettel történő szakmaközi megbeszélés eredményeképpen együttműködési megállapodás született a két szervezet között. Ennek értelmében havonta több alkalommal, a kifizetések körüli időszakban, az esti és éjjeli órákban járműves és gyalogos megfigyelésen vettek részt a Szolgálat munkatársai a Polgárőrséggel közösen a településen. Az így szerzett plusz információkat a családgondozók a gondozási munka során kellően hasznosítani tudták.

Tárgyalt évben egyre több gondozási munkát jelentett a településünk külterületi részeire újonnan beköltöző családokkal való kapcsolatfelvétel és problémafeltáró tevékenység. A gondozásba kerülő családok döntően alacsony jövedelemmel rendelkező, kedvezőtlen szociális státuszú, sok gyermekesek, akik a külterületi részen régi, lelakott, rossz állapotban lévő ingatlanokat bérelhetnek, vagy vásárolhatnak meg nagyon alacsony áron, sok esetben részletekben.

A jelzőrendszer nem zökkenőmentes működése miatt előfordul, hogy csak több hónapos itt tartózkodás után sikerül információt szerezni a segítségre szorulókról. Gyakorta ekkor szembesülünk azzal a ténnyel, hogy a családtagok a településen sem állandó, sem tartózkodási lakcímmel nem rendelkeznek.

Változatlanul magas a gyermeknevelési problémák száma. Ez egy folyamat, amely gyakorlatilag a gyermek serdülőkorba lépésével körülbelül a 12. és 14. év között csúcsosodik ki. A háttérben többnyire egy elhibázott, következetlen nevelésmód áll. Továbbá jellemző, hogy mindig fellelhető hibás működés a családban (hibás érzelmi és viselkedési modellek a környezet részéről), fennáll a családi légkör rejtett vagy nyílt zavara, mely mentálisan is betegít, illetve probléma, hogy a szülő nem mindig partnere a nevelési – oktatási intézménynek a gyermek nevelésében.

A fenti táblázatban szereplő problémátípusok nagyon gyakran kerülnek átfedésbe, így a szülői elhanyagolás, a család életvitele párosul a nehéz anyagi helyzettel. Ezekben az esetekben, célirányos, a hiányosságok pótlására irányuló segítségnyújtás történik.

A problémák megoldását célzó szakmai tevékenységek szám szerinti megoszlását az alábbi táblázat mutatja.

Szakmai tevékenységének száma	2011-ben	2012-ben	2013-ban
Információnyújtás	835	882	1070
Tanácsadás	380	573	667
Segítő beszélgetés	432	406	420
Hivatalos ügyekben közreműködés	452	450	537
Családlátogatás	559	582	572
Közvetítés más szolgáltatásba	91	98	128
Védelemben vétel felülvizsgálati tárgyalásán való részvétel	6	16	14
Első Védelemben vétel	16	16	14
Elhelyezési értekezlet	2	6	5
Konfliktuskezelés	17	51	66
Szakközvetítő megbeszélés	4	4	5
Szakmai konzultáció jelzőrendszeri tagokkal	460	504	537
Esetkonferencia	4	9	6
Szociális válsághelyzetben lévő várandós anya gondozása	8	9	12
Összesen	3239	3617	4053

A táblázat láthatóan beszámol szakmai tevékenységek számának emelkedéséről, mely egyben a jelentkező problémák megoldásának sokrétű szakmai eljárásait is üzenik.

Tapasztalatok a családon belüli erőszak, gyermekbántalmazás helyzetéről

A családon belüli bántalmazás rizikófaktora a családi háttér oldaláról:

- párkapcsolati problémák, diszharmonikus családi légkör, konfliktuskezelő képesség alacsony szintje,
- anyagi problémák, egzisztenciális- és társfüggőség, mely meggátolja a felet, hogy a megromlott kapcsolatából ki tudjon lépni,
- erőszak a családtörténetben, a saját szocializációja is sérült,
- alkoholbetegség, pszichés problémák.

2013. évben a Szolgálat tudomására jutott családon belüli bántalmazásokról szülők általi:

- fizikai bántalmazás 6 fő,
- lelki bántalmazás 33 fő.

egyéb rokon általi

- szexuális bántalmazás 1 fő,
- fizikai bántalmazás 1 fő.

A Szolgálat mindenkor feladatának tekinti, hogy segítse a jelzőrendszer tagjait a gyermekekkel szembeni rossz bánásmód felismerésében, feltárásában és kezelésében.

A családjukból kiemelt gyermekekkel kapcsolatos tapasztalatok

2013- ban gyermekvédelmi szakellátásba került gyermekek száma 7 fő volt, melyből

- két kisdud újszülöttként már a kórházból került átmeneti nevelésbe, mert az anyák körülményei és mentális állapotuk nem volt alkalmas az újszülöttek fogadására, valamint hiányzott a támogató családi háttér.
- Egy házaspár 3, 5 és 7 éves gyermekei fizikai és érzelmi elhanyagolás miatt kerültek elhelyezésre. Az eljárás során a fizikai és lelki bántalmazás lehetősége is felmerült, a szülőkkel szemben büntető eljárás van folyamatban.
- Egy 15 éves fiú, sorozatos bűnismétlés és a szülő nevelési eszköztelenségének okán került gyermekvédelmi szakellátásba.
- Egy 16 éves lány sérelmére elkövetett szexuális abúzus miatt a szülők bejelentést tettek a helyi Rendőrsre. Az eljárás során felmerült a szülők inadekvát viszonyulása a helyzethez, ezért kellett sor kerüljön a fiatal lány családjából történő kiemelésére.

A tárgyévben 25 család (45 gyermeket érintve) részesült olyan családgondozásban, ahol a szolgáltatásnak az a célja, hogy a szülő gyermeknevelési körülménye javuljon, képes legyen a későbbiekben az alapvető gondozási-nevelési feladatok ellátására, ezáltal a gyermek visszakerülhessen vérszerinti családjába.

Többnyire az a tapasztalatunk, hogy a szülők nem tudnak, vagy nem akarnak azonosulni a változtatás szükségességével, ebből következően gyakorta az erőfeszítésre vonatkozó kellő motiváltságot is nélkülözik. Probléma szokott lenni már a gyermekekkel való rendszeres kapcsolattartás is, melynek a fent említettek mellett jelentős okozója az anyagi helyzetük, ugyanis a kapcsolattartási helyszínekre történő utazás sok esetben komoly költségeket ró a családokra.

Átmeneti nevelt gyermekekkel nem feltétlenül csak úgy kerül a Szolgálattal kapcsolatba, hogy a gyermekek elhelyezésre kerülnek, hanem előfordul, hogy a szülők településünkre költöznek, s így válunk illetékesé a velük való munkában.

Gyermekvédelmi gondoskodás más formájában részesülő, - tartós nevelésben lévő - 1 család, 2 gyermekének vonatkozásában a gyermekek és egyéb hozzátartozóik közti kapcsolattartás elősegítésében működött közre a Szolgálat.

Várandós anyák gondozása

A szolgáltatás a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében meghatározott feladatai körében támogatja a szociális válsághelyzetben lévő várandós anyákat is.

A családgondozók folyamatos kapcsolatban vannak a várandós anya gondozását ellátó személyekkel (pl.: védőnő), tanácsokkal látják el a kismamát, információkat közvetítenek, valamint segítséget nyújtanak a szülőszerepre való felkészülésben, az újszülött fogadásához szükséges fizikai környezet megteremtéséhez.

A 2013-as évben 12 fő szociálisan válsághelyzetben lévő várandós anyával került gondozásba. Két esetben a szülők életvitele, lakhatási problémáik, személyiségük alkalmatlansága miatt a született gyermekek ideiglenes hatályú elhelyezésére került sor.

Egyéb esetekben a szoros családgondozásnak, és a Védőnői Szolgálat munkatársaival való hathatós együttműködésnek köszönhetően a gyermekek családjukba térhettek haza.

Sajnos megfigyelhető a szociálisan válsághelyzetben lévő várandós anyák számának növekedése az elmúlt években. Válsághelyzetük többnyire életkorukból, instabil párkapcsolatukból, támaszrendszer és anyagi biztonság hiányából valamint az általuk már nevelt több gyermekből fakad, valamint abból, hogy nem tervezett gyermekvállalásról van szó.

Az édesanyák várandósságuk időtartama alatt többségében nem tudnak megfelelően felkészülni gyermekük fogadására, a szükséges kelengyét számukra megvásárolni egyáltalán nem vagy csak hiányosan tudják. Felelősségérzetük születendő gyermekük vonatkozásában nem megfelelő.

A válsághelyzetben lévő várandósokkal párhuzamosan, jelentősen megnövekedett a gyermekeiket egyedül nevelő édesanyák száma is. Életüket nehezíti azon tény, hogy az egy vagy két gyermekük után járó ellátásuk nagyon kevés, viszont munkaviszony létesítésére gyermekeik felügyeletének biztosítása és jellemzően alacsony iskolai végzettségük miatt nincs lehetőségük.

Három vagy több gyermeket nevelő szülő anyagi helyzete kissé jobb, azonban, ha lenne is lehetőségük munkát vállalni, gyermekeiket felnőtt felügyelete nélkül nem hagyhatják a nyári szünetre és a tanítás vége után sem. Így munkát vállalni képtelenek. Sok esetben az is problémát okoz, hogy más településre utazzanak egy - egy hivatalos ügyintézés céljából.

Egyéb szolgáltatásainkról

Az elmúlt évben a Családsegítő Szolgálattal kooperálva két alkalommal került sor rászoruló családok számára tartós élelmiszersomag osztására. A lakosság utólagos érdeklődése és feszítő szükségletei az élelmiszersomag igénylése iránt felülmúlta a korábbi éveket.

A gyermekjóléti Szolgálat telephelyén mindemellett sor került 21 gyermek részvételével Karácsonyi játszótér megrendezésére is. Szintén a karácsonyi ünnepkörhöz kapcsolódva, a lakosság által felajánlott játékokból készített ajándéksomagnak 40 család 97 gyermeke részesült.

A Hajnóczy József Gimnázium szociális asszisztens tanulói, illetve főiskolák szociális munkás, szociálpedagógia és kisgyermek gondozó szakos hallgatói számára szakmai gyakorlati helyet biztosít a Szolgálat.

Személyi – tárgyi feltételek

A Szolgálat az Egyesített Szociális Intézmény Családsegítő Szolgálatával együtt, önálló szakmai egységként, közös épületben működik.

A feladatellátás három fő főállású családgondozó foglalkoztatásával történik.

A szakmai egység munkájának koordinálását az intézményvezető látja el. A továbbképzési tervnek megfelelően mindhárom családgondozó kommunikációs tréningen vett részt.

Az ügyintézésben és az ügyfelekkel való kapcsolattartásban telefon, internet, telefonos fax készülék és egy fénymásoló áll a szolgálat rendelkezésére.

A családokhoz történő eljutás intézményi kerékpárok valamint helyi járatos közlekedés igénybevételel történik, de az intézmény autója szükség esetén rendelkezésre áll.

4. A FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMCHATÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ÉS HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSEK TAPASZTALATAI, A MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA

2013. évben felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen szakmai hatósági ellenőrzés nem történt.

5. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN

5.1. A jelenlegi legsúlyosabb gyermekvédelmi, gyermekjóléti problémák Tiszaföldváron a jelzőrendszer tapasztalatai alapján

A településen jelentkező problémák elemzése és bemutatása életkorok szerint, a jelzőrendszer intézményeinek tapasztalatain alapul.

Az **Anya- és Csecsemővédelmi Szolgálat** tapasztalatai szerint az egyes problémák már a terhesség alatt, illetve a gyermek születésekor kiderülnek. Ezek okai legtöbbször a családok rossz szociális körülményei, pénzügyi gondjai, egészségtelen életmódja, rosszul rögzült nevelési elvei.

Egyes családoknál csecsemő és kisdedkorban észlelhető leginkább az alultápláltság, oktatási intézményben legalább az étkezés ingyenesen biztosított. A gyermekek lehetnek gyakrabban betegek, mert nem az időjárásnak megfelelő a ruházatuk illetve a fűtés hiánya miatt. Észlelhető a tisztálkodás hiánya és a fejtevésség.

A védőnők részéről a veszélyeztetett családoknál rendszeres családlátogatás történik a családsegítő szolgálattal felváltva vagy közösen. A nehézségek javítására nehéz végleges megoldást találni, mivel a személyi, pénzügyi helyzet segítése véges. Az érintett családok helyzetének javítása érdekében fontosnak tartják a lehetséges ellátásokról való tájékoztatást.

A **Városi Bölcsőde** a jelentkezők beíratása folyamatos és a jogszabályi előírásoknak megfelelően, a férőhely telítettségéig történik. Elsősorban munkavállaló szülők gyermekei részesültek előnyben a felvételnél. Hátrányos szociális és családi körülményekre tekintettel, soron kívül felvételt nyert egy ikerpár 2012. novemberében. A gyermekek elhelyezési ügyében a megyei Bíróság felé jellemzést és tájékoztatást adott az intézmény. Az intézményben Érdek-képviselői Fórum működik, mely a bölcsődében gondozott gyermekek érdekeit képviseli. A bölcsődei felvételt megelőző családlátogatás során tájékozódnak a kisgyermeknevelők a gyermek fejlődési szintjéről, egészségügyi állapotáról és szociális körülményeiről.

Az egészséges személyiség kialakulásának egyik feltétele az esélyegyenlőség megteremtése, ezért a Bölcsőde gyermekvédelmi szerepe kiemelt fontosságú. Fokozott figyelemmel kell kísérni a bölcsődés korú gyermekek életkörülményeit, szükség esetén jelzéssel kell élni. Az intézmény rendszeres és együttműködő kapcsolatot tart fenn a védőnőkkel, a gyermekjóléti szolgálat munkatársaival, annak érdekében, hogy a veszélyeztetettséget megelőzzék, minél hamarabb kiszűrjék, szükség esetén megszüntessék. A veszélyeztetett, védelembe vett gyermek számára soron kívül kell biztosítanunk a bölcsődei ellátást.

A Vadárvácska Óvoda (Tiszaföldvár, Kossuth Lajos út 124.) 200 gyermek ellátásáról, neveléséről gondoskodik.

Napi munkájukban az Óvodai Nevelés Országos Alapprogram alapján készített helyi Nevelési Program az irányadó, valamint a nevelőtestület által elkészített és elfogadott Esélyegyenlőségi Terv. Ezek a programok tartalmazzák az óvoda gyermekvédelmi feladatait is. A Gyermekvédelmi Munkatervben rögzítik a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat. Ezeket a feladatokat havonként lebontják, illetve kiértékelik, mely módszer pontos információt ad a gyermekek helyzetéről.

Az intézmény fontosnak tartja, hogy a gyermekek minél hamarabb bekerüljenek óvodai intézménybe a fejlődés és nevelés szempontjából, valamint a negatív hatások kompenzálása miatt. A gyerekek különböző anyagi háttérű, iskolázottságú, érdeklődési körű és temperamentumú családokból kerülnek az intézménybe. Jelentős arányban élnek megfelelő lakás és anyagi körülmények között, azonban az ő életszínvonaluk minősége is meglehetősen romlott az utóbbi időben az ország gazdasági válsága miatt. A gyermeklétszám csaknem felénél a családban a munkanélküliség probléma. Változatlanul nagy figyelmet fordítanak az 5. életévét betöltött gyermekek kötelező óvodába járásának betartására, hiszen fontos, hogy minden HH, HHH, SNI gyermek elérje az iskolaérettség szintjét, és időben megkezdjék iskolai tanulmányaikat. A tanúláshoz szükséges képességek fejlesztése érdekében preventív és korrekciós fejlesztési programokat dolgoztak ki, így segítve az iskolai átmenetet. Az intézményben a HH, HHH, SNI és BTM gyermekek csoportonként egyenlő arányban vannak és az együttes arányuk lényegesen az országos átlag alatt van. A HH, HHH, SNI gyermekek ellátásában kiemelten fontos szerepe van a hosszú idő óta jól működő partneri együttműködésnek, jelzőrendszernek (védőnői szolgálat, gyermekorvos, családsegítő szolgálat, óvodát megelőző és folytató intézmények). Az intézményben minden pedagógus feladatának és kötelességének érzi a gyermekvédelmi feladatokban való aktív közreműködést, a családok és a szülők segítségét, segítségét.

Mindezeket a szempontokat figyelembe véve céljuk a nyugodt, boldog óvodáskor megteremtésével egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembe vételével.

A Belterületi Óvoda (Tiszaföldvár, Szondi út 6/a) 96 gyermek ellátásáról, neveléséről gondoskodik.

Jellemző, hogy egyre több gyermek küszködik lelki problémával az otthoni körülmények miatt (számítógépes játék a „gyermekmegörzö”) Az óvónők tapasztalata, hogy a gyermekek többsége szinte minden nap éhesen megy az óvodába, reggeli nélkül érkeznek az óvodába, hét elején tapasztalható, hogy az otthoni étkezés hiányos. A szülők saját szükségleteiket veszik figyelembe és érvényesítik, majd a gyermeki szükséglet ezután következik. A szülői felügyelet hiánya, bizonytalanságot, elhagyatottságot, félelmet vált ki a gyermekben.

Visszatérő probléma a hátrányos helyzetű családokban is, hogy a gyermekek érzelmileg fizikailag elhanyagoltak. Gondozatlanul, ápolatlanul és éhesen mennek óvodába. Gyakran szülői kíséret nélkül. A szülői felelősség hátrítása, a probléma megoldását másoktól várják a szülők. A jogszabály megszüntette a gyermekvédelmi felelős munkakörét, jelenleg TÁMOP pályázaton belül esélyegyenlőségi munkatárs néven kíséri figyelemmel a gyermeki jogok, az egyenlő bánásmód érvényesítését és érvényesülését.

Tapasztalható, hogy sok családban sérülnek a gyermeki jogok. Az életszínvonal romlásával egyre több nehéz helyzetű gyermeket kell az óvodának ellátnia.

A Gyermekjóléti szolgálattal az intézmény kapcsolata jó. Több esetben éltek jelzéssel 2013 évben. Tapasztalataik szerint a jelzőrendszer lényegesen jobban működik. Az év folyamán több esetmegbeszélésre került sor. A Családsegítő szolgálat szakemberei azonnal megtették a megfelelő intézkedéseket.

A **Homoki Óvoda** (Tiszaföldvár-Homok, Döbrei János út 129.) 127 gyermek ellátásáról, neveléséről gondoskodik.

Az óvodába járó gyermekek jelentős százaléka hátrányos helyzetű, szegénységben, mélyszegénységben élnek. A szülők általában munkanélküliek, de az is előfordul, hogy a családi pótlékon kívül egyéb ellátást nem kapnak. Jobb esetben minimálbérből, vagy alkalmi munkából élnek. Változatlanul jellemző az alacsony iskolázottság, a hibás szülői attitűdök, a mentálhigiénés szokások hiánya, a szülők felelőtlen életvitele, a munkanélküliség, az italozó életmód, a rossz lakás viszonyok. Az ingyenes étkeztetés miatt a szülők rendszeresen igénybe veszik az óvodai ellátást. A gyermekek nagy része alig várja, hogy tízórai zhasson, mert néhány esetben a gyermekek elmondása alapján nem is vacsoráznak.

A gyermekek megfelelő napközbeni ellátásához igyekeznek megismerni a családok szociális hátterét, szokásrendszerét, nevelési elvét, a családban kialakult néha nagyon érdekes szerepeket. Az óvoda gyermekvédelmi felelőse rendszeresen tájékozódik a családokról.

2013. évben új keletű probléma volt a szobatisztaság hiánya. 2013. évben összesen 10 védelembe vett gyermek járt az intézménybe, leggyakoribb eset a kiskorúak veszélyeztetése. Visszatérő probléma az alkoholizmus, fejtetvesség, lopások szülői érdektelenség, gondozatlanság. A fizikai elhanyagolás mellett többször tapasztalható az érzelmi elhanyagolás.

A tiszaföldvári és a cibakházi családsegítő intézményekkel, a védőnői szolgálattal rendszeres kapcsolatot tartanak írásban, vagy telefonon jelzik egymásnak a tapasztalt eseteket, problémákat.

Kossuth Lajos Általános Iskola (Tiszaföldvár, Kossuth út 116-120.) tanulólétszáma 362 fő.

A hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók nagy számára tekintettel, az iskolában gyermek és ifjúságvédelmi felelős dolgozik.

A gyermekvédelem területén az előző évekhez hasonlóan az alábbi, gyakorisági sorrendet is tükröző problémák a jellemzőek:

- magatartási problémák, rongálások,
- igazolatlan hiányzások, reggeli késések,
- lopások,
- dohányzás intézményen kívül, dohánytermékek birtoklása.

A gyermekeket veszélyeztető tényezők között első helyen arossza anyagi körülmények, a magatartási, beilleszkedési és tanulási problémák szerepelnek. A tanulók leggyakoribb magatartási problémái a tiszteletlen viselkedés, a tanítási órákon való fegyelmezetlenség, verekedés. Nevelési hiányosságok tapasztalhatók. Több tanuló esetében a folyamatos nevelői ráhatás is kevés, ezekben az esetekben a nevelési tanácsadóba, vagy a gyermek-ideggondozóhoz irányítják a súlyosabb magatartási problémával küzdő gyermeket és szülőjét.

Magatartási problémák nagyobb arányban fordulnak elő szociálisan hátrányos, halmozottan hátrányos illetve túlkoros tanulók körében. A lopások esetében a megelőzés fontossága folyamatos nevelői feladat. A tanulók szemléletének formálása, a tenatermek és épületek tisztaságának, épségének megtartása, megóvása szintén kiemelt szerepet kap az iskolai nevelés során.

A hiányzások száma az előző tanévhez képest kis mértékben emelkedett. Az igazolatlan hiányzások a hátrányos helyzetű illetve túlkoros tanulókra jellemző. Az intézmény a káros szenvedélyek kialakulásának megelőzésére – hagyományosan - az egész tanévet végigkötető programsorozatot szervez. Ennek ellenére az iskola területén jellemző, hogy a tanulók dohányoznak, vannak akik már rendszeresen.

Gyermekjóléti szolgálat munkatársaival napi kapcsolatban állnak. Krízishelyzet megoldása során az együttműködés megfelelő.

A Papp Bertalan Ószőlői Általános Iskola (Tiszaöldvár, Ószőlő Fő út 3.)

Az iskola feladatait nagymértékben meghatározza az iskola beiskolázási körzetében élő családok szociális helyzete. Az iskola pedagógusai folyamatosan figyelik, feltárják a gyermekek szociális hátrányait. Az osztályfőnökök rendszeresen kapcsolatot tartanak a szülői házzal, a családtagokkal. A problémákra érzékenyek, igyekeznek azok gyökereit feltárni. A problémakezelés során támaszkodnak a Védőnői szolgálat, az iskolaorvos, a Gyermekjóléti Szolgálat, a gyámhatóság, a nevelési tanácsadó és szükség szerint a rendőrség segítségére.

A jelzőrendszer működtetése jelenleg a tantestület minden tagjának, az osztályfőnököknek és az iskolavezetésnek a közös feladata. Az intézményben a problémamegoldás az alábbiak szerint valósul meg:

- A tantestület tagjai az észlelt problémákat jelzik az osztályfőnökök felé, akik feljegyzéseket, jellemzéseket készítenek, megszervezik az elsődleges segítségadást.
- Jelzéssel élnek az iskolavezetés felé.
- Egyeztetés után az iskola hivatalosan tovább jelzi a problémát a Gyermekjóléti Szolgálat felé.
- A Gyermekjóléti Szolgálat dolgozói az iskola jelzései alapján felveszik a kapcsolatot a családdal.
- Ezután az iskola és a Gyermekjóléti Szolgálat kapcsolattartása folyamatos és rendszeres.

A jelzőrendszer fent leírt működése bevált. A Gyermekjóléti Szolgálattól azonnali segítséget kapnak, melyet a napi munkánkban jól tudnak hasznosítani. Az iskola szóbeli, írásbeli visszajelzést is kap a probléma megoldása érdekében tett intézkedésekről, amely elengedhetetlenül fontos a továbbhaladás érdekében.

Szülői értekezleten rendszeresen felhívják a szülők figyelmét a rendszeres iskolába járás jelentőségére, a hiányzások igazolásának fontosságára, illetve arra, hogy milyen törvényi következményei vannak a kötelezettségmulasztásnak. Az osztályfőnök fegyelemmel kíséri a rendszeres iskolába járást, az igazolatlan mulasztásokat. Hatékonyságukat az jelzi, ha sikerül vissza fordítani negatív folyamatokat. Ennek megvalósítása érdekében együttműködnek a szülői házzal, a gyermekekkel, szükség szerint más intézmények munkatársaival, szakembereivel.

A **Homoki Általános Iskola** (Tiszaföldvár-Homok, Döbrei János út 133.) tanulói létszám 220 fő.

Leggyakoribb problémák, melynek kezelése és megelőzése kiemelt feladat:

- igazolatlan hiányzás
- mentális, pszichés zavarok
- tartósan kirívó magatartású gyerek és serdülő
- túlkoros, tanulásban lemaradt tanuló
- egészségtelen életmód, életvitel.

2013-ban 1 esetben történt meg az iskoláztatási támogatás folyósításának felfüggesztése ill. a tanuló védelembe vétele mivel igazolatlan hiányzása meghaladta az 50 órát.

Minden esetben jelzéssel éltek az Egyesített Szociális Intézmény Gyermekjóléti Szolgálat felé is. Egy tanuló átmeneti nevelésbe vétele történt meg a 2013. évben az elégtelen családi ellátása miatt.

Tanulók közül 3 fő áll rendszeres gyermek- pszichiátriai kezelés alatt. Osztályfőnökök, ifjúságvédelmi felelős rendszeresen keresik fel a problémás gyermekek szüleit, tesznek családlátogatást. A szülők minden esetben biztosítják együttműködésükről az iskolát, osztályfőnököt ez azonban csak rövid ideig érezteti hatását. A családi szerepek nem működnek megfelelően, sok esetben a gyerek irányítja a szülőt, tisztelet fogalma ismeretlen, nincs követendő példa a családban a gyerek előtt.

A Hajnóczy József Gimnázium, Humán Szakközépiskola és Kollégium (Tiszaföldvár, Kossuth út 122.) A Hajnóczy József Gimnázium, Humán Szakközépiskola és Kollégium intézményben a vizsgált időszak átlagában 508 tanuló folytatta tanulmányait. A diákok közel 40%-a tiszaföldvári lakos. Intézményi ellátásuk nem különül el a többi tanulótól. A gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátása során az egyenlő bánásmód megvalósításával kiemelt feladatának tekinti az intézmény, az egyéni megsegítést, az egyéni képességekhez is igazodó, legeredményesebb fejlődés elősegítését, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségének megteremtését.

A 2013. évben előforduló, jellemző problémák.

Igazolatlan hiányzások: A Házirendben meghatározott módon nem igazolt mulasztásokat igazolatlanoknak tekintik. Hasonlóan járnak el a késésekből adódó hiányzásoknál is. Már egy igazolatlan óra hiányzásért is osztályfőnöki figyelmeztetést kap a tanuló. Az igazolatlan hiányzások száma egy főre vetítve a vizsgált évben 0,76 óra volt.

Egészségkárosítás: A középiskolában tanuló fiatalok közel 30%-a saját bevallása szerint dohányzik. Az intézmény területén és legalább 5 méteres körzetében szigorúan veszik a dohányzási tilalmat. A rajtakapott tanulókat fegyelmi eljárás alá vonják. Sajnos az intézményen túl a meggyőzésen, és a felvilágosításon kívül nincs eszköz a dohányzás visszaszorítására, illetve a fiatalokéak dohányzásának megtiltására. Jellemző probléma, hogy a szülők látják el gyermekeiket dohányáruval. A tanulók elmondása és a tapasztalatok alapján megállapítható az, hogy a fiatalok az olcsó, rossz minőségű dohányból készült terméket használják, ami tovább rontja fittségüket. Az országosan indított dohányzásellenes kampánynak még nincs érezhető hatása a dohányzás visszaszorításában. Az intézményben kábító, vagy bódító hatású anyaggal való élés, visszaélés nem történt. Tendenciaként jelenik meg a testépítő, vagy azt tervező fiataloknál a „kokszt”, azaz a szteroidok használata. Kiemelt feladatként kezelik biológia, testnevelés és osztályfőnöki órákon az egészséges életmódra való felhívást, a szteroidok és metabolikus szerek veszélyeinek bemutatását.

A virtuális társadalom veszélyei: Az intézményben tanuló fiatalok – a korosztályi trendnek megfelelően – a mobiltelefon és az internet bővületében élnek. A közösségi oldalak látogatása, az önmaguk kitárulkozása, a kommunikációs lehetőségek kihasználása komoly veszélyeket is jelenthet a személyiség formálódására. Már most látszik a 14-18 éves középiskolai korosztály tagjain a személyiségben jelentkező defektus, ami valós társas kapcsolatok teljes leépülését, az elmagányosodást, pszichés zavarokat, a virtuális világban történő életet jelenti. A valódi veszély az egészséges társas kapcsolatok hiányát hozza: a szülőkkal, rokonokkal, barátokkal, kortársakkal, pedagógusokkal alig kommunikálnak, illetve nem is tudnak kommunikálni, mivel nem alakult ki bennük az erre való igény. Vannak chatelők, névtelen barátaik, akik akár beteges hajlamú emberek is lehetnek. Ez valós problémája a jövő generációjának, nagyon súlyos, az egész társadalmat érintő veszély. Intézményben az informatikai hálózat blokkolásával, a mobiltelefonok és egyéb eszközök használatának korlátozásával igyekeznek legalább napi 6-7 órára mentesíteni a fiatalokat ettől a pszichés terheléstől. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a diákok egyre újabb, drágább és modernebb eszközökkel, külső hálózatok felhasználásával igyekeznek a virtuális közösségi térhez való függőségüket biztosítani.

A jelzőrendszer működésének tapasztalatai: Az Intézményben a vizsgált évben tanulókat érintő veszélyeztetett helyzet nem állt fenn. A jelzőrendszerben lévő intézményekkel és szervezetekkel folyamatos a kapcsolat tartás.

Római Katolikus Plébánia: A katolikus hit- és erkölcsstan foglalkozásokon és az ifjúsági összejöveteleken a gyermekeket és diákokat az egyházuk által képviselt pozitív erkölcsi értékek mentén nevelik. Cél többek között a helyes önismeret kialakítása, egészséges emberi kapcsolatok létrehozása és ápolása, a közösségi szemlélet kialakítása, a társadalomban vállalt aktív szerepvállalás kezdeményezése.

Rész vesznek a tiszamenti plébániák régiós találkozók szervezésében, bekapcsolva tiszaföldvári diákokat a környező települések plébániáinak közösségi életébe. Kölsönösen segítséget nyújtva a lelki fejlődésben, programok kialakításában. Pl.: 2014. április 13-án itt volt régiós találkozó a plébánia területén 80 fő gyermek és diák részvételével. Tanévzáró családi napot tartottak júniusban, majd ingyenes nyári napközis tábort szintén a plébánián. Részt vettek a tiszajenői nyári régiós táborban augusztusban.

Kéthetente drog- és alkoholmentes szórakozási lehetőséget, összejövetelt biztosítanak. Évközben kézműves foglalkozásokat, szabadtéri rendezvényeket tartanak a plébániakertben és a sportpályán, kirándulásokat a környéken, Mikulás ünnepséget stb. ingyenesen rendezik, hogy az anyagilag hátrányos helyzetű gyermekek is részt tudjanak rajtuk venni. Karitászcsoport az elmúlt évben 80 gyermekes családhoz és egyedülálló idős emberhez juttatott el tartósélelmiszer csomagot karácsony előtt. Év közben is rendszeresen támogatnak rászoruló családokat. A kiválasztásban – helyi ismeretségünk mellett – a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatról kapott információk segítettek.

Szorgalmazzák, hogy közintézményeinkben gyermekeink és fiataljaink közül minél többen tartozzanak pozitív erkölcsi értékek képviselő közösséghez (sport, kulturális, vallási stb.), amely megtartó erőt jelent számukra a káros hatásokkal szemben.

5.2. A problémák alapján meghatározott legfontosabb célok, eszközök azok megoldására és javaslatok a jövőre vonatkozóan

Az előző részben az intézmények által felvázolt problémák zömének megoldása nem kizárólag a gyermekvédelmi rendszer feladata, hisz átfogó társadalmi problémákról van szó.

Az intézmények kompetenciájukon belül kezelik az általuk tapasztalt problémákat. Egységes az álláspontjuk a tekintetben, hogy alkalmanként a felmerülő gondok túllépnek az intézmény hatáskörén.

A jövőre vonatkozóan a fenti problémákból kiindulva az alábbi átfogó célokat határozhatjuk meg:

- A szülőkkel való együttműködés erősítése. Családvédelem. (Nyílt napok, szülői fórumok számának növelése, célzott fogadóórák szülőknek, nevelési tanácsadás megszervezése a szülők számára. Családi délutánok, nyílt napok, nyílthat a szülői ház és az intézmény szorosabb együttműködésének támogatására.)
- A gyermek pszichés és testi fejlődését veszélyeztető okok megelőzése, feltárása és megszüntetésének előmozdítása.
- Intézményi pszichológus alkalmazása.
- Tanár – diák kapcsolatok szélesítése.
- Egészségnevelési program folytatása.
- Szoros együttműködés fenntartása a Gyermekvédelmi és Gyermekjóléti szolgálattal, Rendőrséggel, Védőnőkkel.
- Fellépés a szenvedélybetegségek kiskorúak körében történő elterjedése ellen, valamint a szabálysértések, bűncselekmények megelőzése.
- Szoros együttműködés a Rendőrséggel. (Azonnali segítség kérése olyan esetekben, problémák megoldásában, amely már pedagógiai eszközökkel nem megoldható. Fontos a gyors reagálás, a törvénybe ütköző cselekedetek tudatosítása, ezáltal megelőzése.)
- Olyan iskola létrehozása, iskolai légkör megteremtése, amelyben a gyermek-szülő és a pedagógus is jól érzi magát.
- Veszélyeztetettség időbeli felismerése, prevenciója. Fontos feladat a gyermekek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése. Figyelemmel kísérni a gyermek életkörülményeit, a közösségi viszonyokat.
- Esélyegyenlőség megteremtése. Másság elfogadása, elfogadtatása a gyermekekkel, szülőkkel egyaránt, hátrányok kompenzálása, szegregációmentesség érvényesülése.
- Az intézményi étkeztetés színvonalának megtartása, még nagyobb hangsúly helyezése az egészséges táplálkozásra és életmódra, a gyermekek és a szülők meggyőzése a rendszeres étkezés fontosságáról.
- Rendszeres bölcsődébe, óvodába, iskolába járás fontosságának tudatosítása mind a gyermekben, mint a szülőben, valamint az indokolatlan – akár igazolt, akár igazolatlan – hiányzás számának csökkentése.
- Negatív környezeti hatások lehetőség szerinti csökkentése, és egyidejűleg pozitív példák mutatása a gyermekek számára, széleskörű prevenciók tevékenység folytatása.
- Közintézményekben a gyermekek/fiatalok közül minél többen tartozzanak pozitív erkölcsi értéket képviselő közösséghez.

A problémák kezelésében és a célok elérése érdekében az alábbi eszközök, módszerek állnak rendelkezésre, melyeket a nevelési-oktatási intézmények mind preventív célzattal, mind a már felszínre került probléma kezelése során alkalmaznak:

- A tanköteles korú gyermekek DIFER mérése, közösen a gyermekek leendő tanítóival.
- Kiemelt figyelem a gyermekétkeztetés terén. (Egyre több gyermek csak az óvodában, iskolában jut tápláló ételhez.)
- A gyermekek személyiségfejlődésének elősegítése, logopédiai fejlesztéssel, a gyógytestneveléssel, gyógypedagógiai foglalkozásokkal és egyéni fejlesztéssel, óvodai programokkal (hittan, drámajáték, zeneóvoda, beszéd- és nyelvfejlesztés, úszásoktatás, tehetségműhely).
- A szülő rendszeres tájékoztatása a gyermek óvodai életéről, egyéni fejlődéséről.
- Szülők részére szakmai előadások, fórumok szervezése. Gyakori családlátogatások.
- Az intézmény keretein belül – a mentális támogatáson túl – pszichopedagógiai tanácsadás.
- Logopédiai segítségnyújtás – Nevelési Tanácsadóval együttműködésben
- Mentorálás az Útravaló-Macika programban halmozottan hátrányos helyzetű tanulók részére a tanulásban, otthoni felkészülésben.
- Az egészségnevelési, felvilágosító előadások az iskolavédőnők közreműködésével.
- Iskolarendőri rendszer, a rendőrök személyes jelenléte, felvilágosító munkájuk.
- A pedagógia eszközeivel, speciális megsegítéssel, differenciált tanórai és szabadidős tevékenység, egyéni fejlesztés a nevelő-oktató munka során.
- A napközi és a tanulószoba, továbbá különböző foglalkozások biztosítása a gyermekek részére.
- Drogprevenációs tájékoztatók, dohányzásellenes programok, szexuális felvilágosító előadások, tanácsadás.
- Egyéni képességekhez igazodó tanórai, tanulás megszervezése:
 - Nívócsoportos oktatás (matematika, idegen nyelv)
 - Sajátos nevelési igényű tanulók komplex fejlesztése
 - Felzárkóztató, fejlesztőórák.
 - Tehetséggondozás.
 - Sportfoglalkozások.

Az egyes problémák túlnőnek a nevelők, pedagógusok, a jelző rendszer szakembereinek a hatáskörén és intézkedési lehetőségein. Sok esetben társadalmi méretű prevenciós programokra lenne szükség. A már alkalmazott módszereken túl, az előzőekben meghatározott célok elérése érdekében az alábbi – a jelzőrendszer tagjai által egyhangúan kinyilvánított – javaslatok megvalósítására kiemelt hangsúlyt kell fektetni:

- Az egyre súlyosabb és egyre komolyabb problémákkal küszködő gyermekek gondjainak megoldására okvetlenül szükség van pszichológus intézményi alkalmazására. Az intézményekben állandóan jelenlévő problémák mellett a folyamatos szülői megkeresés is indokolja a független intézményi pszichológus alkalmazását. Az évek óta húzódó problémát megoldani látszott a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény, melynek 2013. szeptember 1. napjától hatályos 2. melléklete melynek értelmében a nevelő- és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak finanszírozott létszáma az iskola- illetve óvodapszichológus, a következők szerint: 1-500 gyermek, tanuló között 0,5 fő, 500 gyermek, tanuló

felett 1 fő. *Ezen törvényi rendelkezés azonban a hatályba lépését megelőző hónapban sajnálatos módon hatályon kívül helyezésre került.*

- Támogatni szükséges a szabadidő hasznos, kulturált eltöltését szolgáló szabadidős programok, a rendszeres sportolás, testmozgás szervezését.
- A jelzőrendszer tagjai között még szorosabb és folyamatosabb együttműködés kiépítése, mely során legyen rendszeres visszajelzés a megtett intézkedésekről, továbbá egyes esetekben nagyobb együttműködés lenne indokolt a rendőrséggel és a polgárőrséggel, civil szervezetekkel és a helyi egyházakkal.

6. BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA, VALAMINT A GYERMEKKORÚ ÉS A FIATALKORÚ BŰNELKÖVETŐK SZÁMÁNAK AZ ÁLTALUK ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK SZÁMÁNAK, A BŰNELKÖVETÉS OKAINAK BEMUTATÁSA

6.1 Tiszaföldvár Város Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Konceptiója

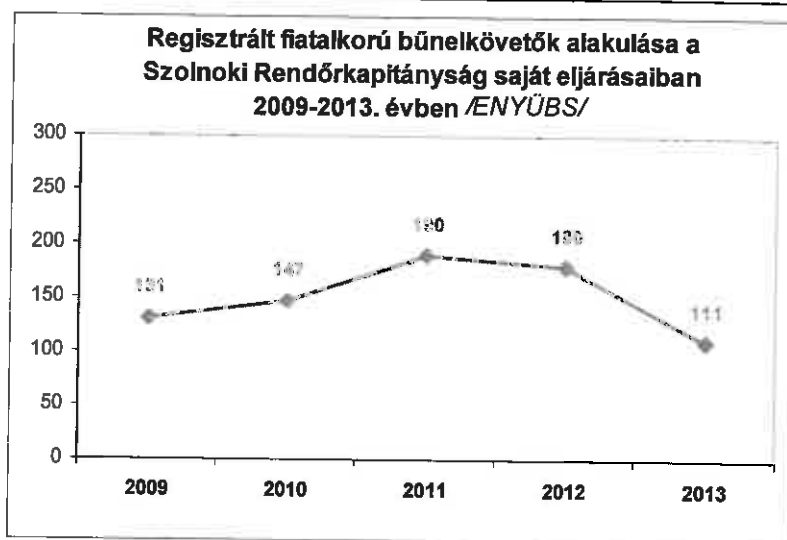
Tiszaföldvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének Tiszaföldvár Város Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Konceptióját a 267/2003. (XI. 27.) ÖKT számú határozattal fogadta el.

A koncepció célja az önkormányzat közbiztonsági és bűnmegelőzési céljainak és feladatainak megfogalmazása, a prioritások kijelölése és a lehetőségek feltárásával a megvalósítás módjának meghatározása. A feladatok között kiemelt helyen szerepel a bűnözés utánpótlás bázisának csökkentése, mely a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat és a rendőrség közös munkájával valósul meg a megelőzés során. A megelőző tevékenységet fokozottan kell végezni a halmozottan hátrányos helyzetűek, a veszélyeztetett gyermekek és fiatalok, valamint a visszaesők tekintetében. A feladatok meghatározása között a D.A.D.A. program támogatása, a drogmegelőzési program folyamatossá válása és az áldozatvédelmi tevékenység erősítése, a pedagógusok ez irányú képzésének, továbbképzésének folyamatossá tétele, a korosztályi segítők képzése és a Közrendvédelmi Bizottság létrehozása szerepel.

A Konceptió feladatainak megvalósítása érdekében az oktatási intézmények és a helyi rendőrség együttműködnek a prevenció érdekében. Bűnmegelőzési és drogellenes témakörökben tartanak felvilágosító előadásokat általános iskolások részére, valamint a közlekedés biztonságának javítása érdekében szintén szerveznek foglalkozásokat.

6.2. Tapasztalatok a fiatalkori és gyermekkori bűnelkövetésről

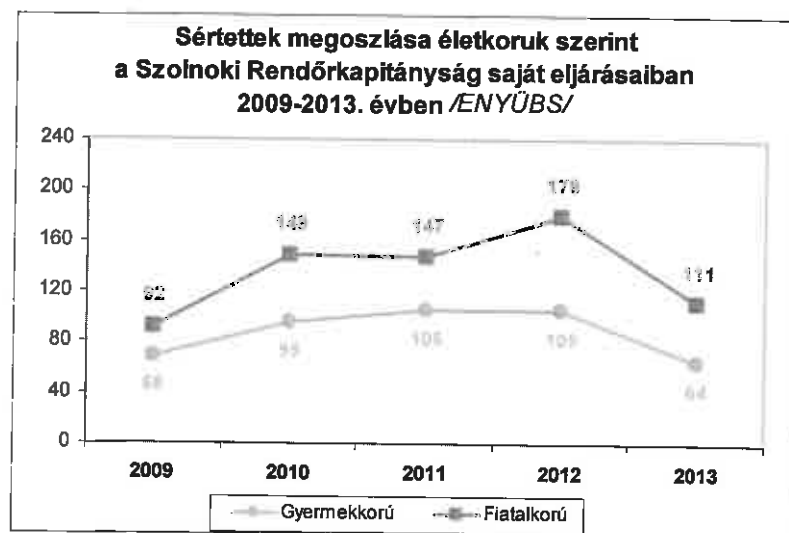
A Szolnoki Rendőrkapitányság saját eljárásaiban, a tavalyi évben **csökkent a fiatalkori bűnelkövetők száma**, amíg 2012-ben 180, addig 2013-ban 111 fiatalkorút regisztráltak az ENYŰBS (Egységes Nyomozó Hatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztikai Rendszer) adatai szerint. Azonban sem a gyermekkorú elkövetőkre vonatkozóan, sem pedig a településekre lebontott adatok nem rendelkezésre.

A kiskorú elkövetőkkel kapcsolatos oksági tényezők a kapitányság illetékességi területére vonatkozóan az alábbiak:

- Szubjektív okok:
 - agresszivitás,
 - anyagi haszonszerzés,
 - kalandvágy,
 - befolyásolhatóság,
- Objektív okok:
 - rossz baráti környezet,
 - iskolai konfliktus,
 - kimaradás az iskolából,
 - osztályismétlés, gyenge tanulmányi eredmény,
 - helytelen nevelés,
 - bűnöző családi környezet.

A saját büntetőeljárásokban, 2013-ban 64 gyermekkorú és 111 fiatalkorú személyt regisztráltak sértettként. 2012. évhez képest jelentősen **csökkent a gyermekkorú és a fiatalkorú sértettek száma**. Az elmúlt öt év változásait az alábbi diagram szemlélteti. A Kapitányságon a tavalyi évben is nagy hangsúlyt fektettek az áldozattá válás megelőzésére mind két korosztálynál.

A adatok szerint az alábbi, Tiszaföldváron történt bűncselekmények elkövetése miatt indult büntetőeljárás 2013. évben, tiszaföldvári lakóhelyű, kiskorú elkövető ellen:

- Egy gyermekkorú fiú egy lezárt állapotú kerékpárt tulajdonított el a Művelődési Ház kerékpártárolójából.
- Ugyancsak ez a fiú egy cibakházi gyermekkorú fiú társával együtt, egy kerékpárt tulajdonítottak el egy ingatlan udvaráról kerítés átmászás módszerével .
- Egy fiatalkorú fiú egy felnőtt korú férfi társával együtt, egy gazdasági épület ablakát benyomva oda behatoltak és burgonyát, szőlőprést, egyéb tárgyakat tulajdonítottak el.
- Ugyan ez a páros egy lakatlanul álló házba lakatlefeszítés módszerével behatolt és 1 db rotációs kapát, 1 db elektromos láncfűrész és 1 db gázpalackot tulajdonított el.
- Egy fiatalkorú fiú a Művelődési Ház ablakát befeszítette és az épületből elektronikai tárgyakat tulajdonított el.
- Ugyancsak ez a fiú egy családi házba bemenne, onnan készpénzt kísérelt meg eltulajdonítani az ott lakótól.
- Szintén ez a fiatalkorú fiú egy felnőtt korú férfi társával együtt, kerítésbontás módszerével behatoltak egy lakatlan ház udvarára, majd ablakbefeszítés és benyomás módszerével a lakóházba, ahonnan egy öntöttvas kandallót tulajdonítottak el.
- Ugyancsak ez a fiatalkorú fiú egy felnőtt korú férfi társával együtt, az egyik ház udvaráról tyúkokat tulajdonítottak el.
- Egy fiatalkorú fiú és felnőtt korú férfi testvére dolog elleni erőszak alkalmazásával behatoltak egy családi házba, ahonnan kézi szerszámokat és vashulladékokat tulajdonítottak el.
- Egy fiatalkorú fiú egy felnőtt korú férfi társával együtt, az egyik áruház elől eltulajdonítottak egy lezárt állapotú kerékpárt.
- Egy fiatalkorú fiú kerítés átmászás módszerével behatolt egy portára, ahonnan különböző alkatrészeket és fém tárgyakat tulajdonított el.
- Egy fiatalkorú fiú egy felnőtt korú férfi társával együtt az egyik ABC üzlet nyitott raktárhelyiségéből szeszitalokat tulajdonítottak el.
- Egy fiatalkorú fiú, egy felnőtt korú férfi társával, valamint egy cibakházi felnőtt korú férfival együtt az egyik szórakozóhely melletti területen előzetes szóváltást követően tetteleg bántalmaztak egy felnőtt korú helyi lakost. A sértett férfi 8 napon túl gyógyuló sérüléseket szenvedett. Az ügyben garázdaság és súlyos testi sértés elkövetése miatt indult büntetőeljárás.
- Egy fiatalkorú fiú az egyik utcában szóváltásba került egy felnőtt korú férfival, akit tetteleg bántalmazott. A sértettnek 8 napon belül gyógyuló sérülése keletkezett.
- Egy fiatalkorú fiú jogosulatlan adatkezeléssel elkövetett személyes adattal visszaélést követett el oly módon, hogy az egyik közösségi oldalra feltöltötte a sértett fényképét, majd ahhoz névtelenül sértő hozzászólásokat írt.

Gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaként meg kell azt is említenünk Tiszaföldvár vonatkozásában, hogy 4 kiskorú személy volt 2013. évben, akik családból szöktek el (a korábbi évben 2 főt regisztráltak). Mind a négy esetben a Megelőzési és Értékelő Alosztály jelzéssel élt a tiszaföldvári gyermekjóléti szolgálat felé. A JNSZ Megyei Gyermekvédő Intézet és Gyermekotthon tiszaföldvári lakásotthonaiból rendszeresen érkezett bejelentés szökött kiskorúakról a tavalyi évben is. Az intézeti és a családból szökések esetében is megállapítható, hogy az esetek több mint felében a kiskorú személyek önként visszatérnek gondozási, ill. lakóhelyükre, valamint még a körözés elrendelése előtt tartózkodási helyük -

köszönhetően elsősorban a bejelentés kapcsán foganatosított gyors rendőri intézkedéseknek - megállapítása megtörténik.

Az elmúlt évekhez hasonlóan a **családon belüli erőszakkal kapcsolatos bejelentéseket is kiemelten kezelték** a vonatkozó ORFK normának megfelelően. 2013-ban 8 db olyan bűncselekmény történt Tiszaföldváron (a korábbi évben 17 volt), amely a családon belüli erőszakkal volt összefüggésben (pl.: testi sértés, kiskorú veszélyeztetése, vérfertőzés, zaklatás, kapcsolati erőszak). Ezen túlmenően a vizsgált időszakban, a városban élők vonatkozásában, 28 általános ügyben vizsgálódtak, ill. folytattak közigazgatási hatósági eljárást családon belüli erőszakkal kapcsolatos rendőri intézkedés alapján, a korábbi évben ez a szám 36 volt. Ezen ügyekben a Megelőzési és Értékelő Alosztály 3 jelzést küldött a tiszaföldvári gyermekjóléti szolgálat felé, 2 jelzést a családsegítő szolgálat felé és 2 jelzést a gyámhivatal felé, valamint 2 esetben könnyű testi sértés miatt küldték meg az iratokat az illetékes járásbíróságnak.

2013. évben is egymást segítő, együttműködő, jó kapcsolata volt a Rendőrkapitányságnak gyámhivatalokkal, a gyermekjóléti - és családsegítő szolgálatokkal, az áldozatsegítő szolgálattal, ill. az óvodák, iskolák, kollégiumok vezetőivel, ifjúságvédelmi felelőseivel és drogügyi koordinátoraival is.

A családon belül történt bűncselekmények áldozatait körültekintően, szinte minden esetben női munkatársak hallgatják meg, elkerülve ezzel a másodlagos áldozattá válást. Rendszeresen részt vesznek a témával kapcsolatos konferenciákon, ill. azokon az esetmegbeszéléseken, ahol a gyermekvédelmi jelzőrendszer szakembereivel közösen, az adott ügynek megfelelően, személyre szabottan megtervezik a veszélyeztetett kiskorú számára megfelelő intézkedéseket. A kapitányságon a vonatkozó ORFK normának megfelelően 2012-ben kialakításra került a **gyermekmeghallgató szoba**, melynek átadására 2013. szeptember 20-án került sor.

Ideiglenes megelőző távoltartás elrendelésére a településen 2013-ban 3 esetben került sor, míg 2012-ben 4 esetben történt ilyen elrendelés. 2 ügyben a bíróság a megelőző távoltartást elrendelte, 1 ügyben pedig mellőzte azt.

A rendőrségi **bűnmegelőzés** fontos feladata a biztonságért érzett egyéni és közösségi felelősség kialakításának elősegítése, annak tudatosítása, hogy személye, vagyona megóvásáért mindenki maga és közvetlen környezete, közössége felelős elsősorban.

Rendészeti bűnmegelőzésről kétféle értelemben beszélhetünk. Tágabb értelemben megelőző jellege van szinte valamennyi rendőri intézkedésnek. Szűkebb értelemben a rendőrség bűnmegelőzési szolgálata által kifejtett tevékenységről van szó, amelynek elsődleges célja a proaktív rendőri munka révén a polgárok hozzásegítése biztonságuk kialakításához. Emellett jelentős terület a rendészeti bűnmegelőzés oktatási tevékenysége: iskolai bűnmegelőzési órák, lakossági fórumok, ismeretterjesztő előadások tartása.

A rendészeti bűnmegelőzés az állami és önkormányzati szervekkel, társadalmi szervezetekkel és a lakossággal együttműködve végzett olyan rendőri tevékenység, amely a bűncselekmények számának csökkentését, a lakosság szubjektív biztonságérzetének javítását és a bűncselekmények áldozatainak segítségét célozza. A bűnmegelőzés az a terület, ahol kiemelten fontos a közvetlen kommunikáció a végrehajtó szervek és a társadalom között.

A fentiek megvalósítása érdekében az alábbi tevékenységek, programok kapcsolódtak - Tiszaföldvár vonatkozásában - 2013. évben a gyermekvédelemhez.

- A 2012/2013-as tanévben is tovább folytatódott „**az iskola rendőre**” elnevezésű program, amely nagymértékben segítette a rendőrség által a gyermekek védelmére irányuló átfogó bűn- és baleset-megelőzési tevékenységet. A program célja - lehetőség szerint minden általános iskolának legyen egy iskolarendőre, aki közvetlen kapcsolatban van az iskola vezetésével és a diákokkal - az elmúlt tanévben is megvalósult, mivel a kapitányság illetékességi területén 11 szolnoki és 18 vidéki általános iskolában végezték tevékenységüket a rendőrök (összesen 27 fő), így Tiszaöldvár általános iskoláiban is. Elsősorban az egyenruhás (KMB), valamint a bűn- és baleset-megelőzési területen dolgozó rendőrök folyamatosan tartották a kapcsolatot az iskolák vezetőivel, részt vettek az évnyitókön, évzárókön, a tantestületi és a szülői értekezleteken is. Több iskolai rendezvényen, diáknapon, fordított napon jelentek meg. Az iskolák részére bűn- és baleset-megelőzési szóróanyagokat juttattak el, valamint igény szerint bűn- és baleset-megelőzési előadásokat, vetélkedőket tartottak. A megelőzési órák témái közé felvették a jogkövető magatartási kultúra erősítését, felhívták a gyermekek figyelmét az áldozattá válás megelőzéseire, valamint a bűnelkövetés veszélyeire. Ezeken kívül a legfőbb témák az iskolai agresszió, a droghasználat, a designer drogok, az iskolában elkövetett bűncselekmények, a fiatalkori bűnelkövetés következményei, az internetezés és a vakáció veszélyei voltak. Bűnmegelőzési órákat a 2012/2013-as tanévben 13 iskolában tartottak 78 alkalommal 2320 gyermek részvételével. Közlekedésbiztonsági órák megtartására (kerékpáros és segédmotor kerékpáros közlekedés) 9 iskolában, 112 esetben, 3370 fő gyermek részére került sor. A 2013/2014-es tanévben a program végrehajtását 12 szolnoki és 18 vidéki általános iskolában kezdték meg a rendőrök, összesen 28 fő.
- 2013. április 26-án baleset-megelőzési programokkal részt vettek a város napi rendezvényen.
- 2013. szeptember 01-től beindult az országos **bűnmegelőzési tanácsadói program** a középiskolákban. 2 fő szenior állományú, kiképzett bűnmegelőzési tanácsadó kezdte meg munkáját a kapitányságon 2-2 oktatási intézményben. 2013. szeptember 19-én a 4 intézménnyel együttműködési megállapodás megkötésére került sor. Az egyik bűnmegelőzési tanácsadó a tiszaöldvári Révay György Szakiskolában végzi feladatát. A bűnmegelőzési tanácsadók folyamatosan kapcsolatban vannak az iskolákkal, bűnmegelőzési előadásokat, tájékoztatókat tartanak a fiataloknak, ismeretterjesztő kiadványokkal látják el őket.
- A bűnmegelőzési tanácsadó közreműködésével 2013. szeptember 25-én részt vettek a Révay György Szakiskola diáknap rendezvényén, ahol közel 200 fő részére bemutatták a részegszemüveget, a tanulókat tájékoztatták a rendőrség munkájáról, tevékenységéről, valamint a kerékpáros közlekedés szabályairól is.
- 2013. év egyik legsikeresebb saját szervezésű rendezvénye volt ismét a május 22. és 24. között a kapitányság udvarán megtartott „**V. Kapitánysági Nyílt hét**”. A rossz időjárás ellenére közel 1200 óvodás, általános- és középiskolás vett részt a különféle bemutatókon, programokon. Többek között volt rendőrkutyás, fegyverzettechnikai, taktikai és bűnügyi technikai bemutató, szolgálati gépkocsi és motorcsónak megtekintése, a gyermekek kipróbálhattak repülőgép szimulátort, megnézhatték a biztonsági öv szimulátort, a Honvédség és a Tűzoltóság technikai eszközeit, a Magyar Vöröskereszt interaktív bemutatóját, KRESZ és drog-totót tölthettek ki,

részegszemüveges ügyességi pályán mehettek végig. Megismerkedhettek a rendőrség, a honvédség, a katasztrófavédelem, a Magyar Vöröskereszt és a Közterület Felügyelet munkájával.

- 2013. június 06-08. között került megrendezésre az áldozatvédelem jegyében a szolnoki Hild téren és az Aba-Novák Művelődési Központban a „Zsaru-napok” elnevezésű, nagyszabású rendőrségi rendezvény, melyen a kapitányság is aktívan közreműködött. A rendezvényen került sor a tavasszal meghirdetett „Élj biztonságban” rajz, vers és próza pályázatunk díjátadó ünnepségére. Összesen 127 alkotás érkezett be, 11 fő került díjazásra. A pályaművek kiállítása a „Zsaru-napok” keretében volt megtekinthető.
- A **bűn- és baleset-megelőzési, vagyónvédelmi kiadványokat**, valamint az ELBIR rendszeren érkező tájékoztató anyagokat is **folyamatosan juttatják el az érintetteknek** a rendőrőrsök, a KMB-k, a Polgárőrség segítségével. Ezek megtalálhatóak a kapitányság ügyfélvárójában elhelyezett információs pultnál és a bejárati ajtó melletti falújságra is kihelyezésre kerülnek. A kapitányság ügyfélvárójában van elhelyezve a „10 biztonsági tanács időseknek!” és az „Internetezz biztonságosan!” címmel készített nagyméretű plakátjaink is. Az itt található TV képernyőn - ügyfélfogadási időben - megelőzési kisfilmeket vetítünk.

A fenti bűn- és baleset-megelőzési programok, rendezvények az idei évben is folytatódnak. A „VI. Kapitánysági Nyílt hét” 2014. március 25. és 27. közötti időpontban kerül megtartásra a Szolnoki Rendőrkapitányságon.

6.3. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat Pártfogó Felügyelői Szolgálatának 2013. évi tapasztalatai

A jelzett időszakban 13 alkalommal került sor környezettanulmány készítésére. A nyomozó hatóság 6 esetben lopás vétsége, 6 esetben garázdaság vétsége valamint visszaélés személyes adattal vétség miatti 1 esetben kezdeményezett büntetőeljárást a településen élő fiatalok ellen, a vétség elkövetésének megalapozott gyanúja miatt.

A környezettanulmány a büntetőeljárás egyik bizonyítási eszköze, a fiatalok ellen indított büntetőeljárás során ez nem mellőzhető. Célja: szakszerűen és objektíven bemutatni a terhelt életviszonyaira, életvitelére jellemző tényeket. Az eljárás ezen időszakában a környezettanulmány elkészítése gyakran ad lehetőséget a korai probléma-felismerésre, és tanácsadásra, amely csökkentheti a bűnismétlés kockázatát. Az interjúk során a pártfogó felügyelő a bűnmegelőzési érdekek fokozott érvényesítése érdekében feltárják az esetleges családon belüli erőszakra utaló információkat, továbbá adatokat szereznek be a terhelt és családja munkaerő-piaci megjelenésével kapcsolatosan, ill. a szükséges intézkedéseket e vonatkozásokban megteszik.

A környezettanulmányok készítésekor minden esetben megtörtént a gyermekjóléti szolgálatok munkatársaival való kapcsolatfelvétel. A pártfogó felügyelő ezen esetekben tájékozódott, hogy a fiatal elkövető milyen gyermekvédelmi gondoskodásban részesül, illetve veszélyeztetettség észlelése esetén jelzési kötelezettsége van. Tapasztalataik szerint, a helyi gyermekjóléti szolgálat már kapcsolatban állt a terheltekkel és családjaikkal, a családgondozók többnyire azonnal tudtak információt szolgáltatni.

A környezettanulmány elkészítéséhez szükséges iskolai vélemények megkérése gördülékenyen történik, a település oktatási intézménye, és a terheltekkel tanuló

jogviszonyban álló iskolák minden esetben együttműködők voltak. A pedagógiai jellemzések minden esetben tartalmazták a környezettanulmány megírásához szükséges információkat.

Pártfogó felügyelői vélemény készítésére, fiatakorúak esetében - vádemelés elhalasztása előtt magatartási szabály, kötelezettség előírásával kapcsolatban csupán 2 alkalommal került sor. Az eljárás ebben az egy esetekben garázdaság vétsége elkövetésének megalapozott gyanúja miatt indult.

A pártfogó felügyelői véleményt a pártfogó felügyelők az ügyészség és a bíróság megkeresései alapján készítik el, melyben bemutatásra kerülnek az elkövetői magatartás személyes vonatkozásai, az elkövető cselekményhez való viszonya, a személyiségében és körülményekben megjelenő kockázatok, melyek újabb bűnelkövetéshez vezethetnek. Célja, hogy a terhelt személyét, életkörülményeit, a bűncselekmény elkövetéséhez vezető okokat olyan szemszögből vizsgálja és tárja fel, amely egyébként az eljárás adataiból nem, vagy nem kellő részletességgel derül ki.

Pártfogó felügyelet

A 2013. évben 9 fiatakorú ügyében rendelte el az ügyészség, bíróság pártfogó felügyeletet. Az ügyészség 4 esetben a vádemelést elhalasztotta, a bíróság a próbára bocsátás intézkedést alkalmazta 3 fiatal kapcsán, valamint az illetékes bíróság felfüggesztett szabadságvesztés büntetését alkalmazta 2 fő esetében.

Jelenleg 5 pártfogoltnak van ügye folyamatban van.

Az alternatív szankciók közül kiemelendő, a vádemelés elhalasztás, mivel ezzel az intézkedésekkel a fiatakorú lehetőséget kap arra, hogy a büntető igazságszolgáltatás rendszeréből kikerüljön. Ennek feltétele, hogy a pártfogó felügyelet ideje alatt a fiatakorú a magatartási szabályokat betartva, újabb bűncselekményt ne kövessen el. A pártfogó felügyelet jogszabályban meghatározott általános magatartási szabályain túl az elrendelő külön magatartási szabályokat írhat elő a pártfogó felügyelet céljainak elősegítése érdekében. A felnőtt korú pártfogoltakkal szemben gyakrabban alkalmazzák az anyagi természetű, okozott kár megtérítésére vonatkozó, ill. a korlátozó jellegű magatartási szabályokat. A fiatakorúakkal szemben szívesebben folyomottak erkölcsi jellegű, képzettség növelését, oktatási hiányosságok pótlását elrendelő szabályokhoz.

Külön magatartási szabály előírására 4 esetben került sor. Az együttműködés jó a társszervekkel, ennek érdekében személyes konzultációk történnek mely a jövőben is szükséges a rendszeres kommunikáció a hatékonyság érdekében.

A pártfogoltak közül gyermekvédelmi intézkedésre nem került sor- védelembe vételre – nem történt javaslatot.

A bűnelkövetéshez vezető alapvető okok a hirtelen felindulás és az anyagi javak megszerzése a legtöbb esetben. Szubjektív okok a munkanélküliség, a nehéz szociális helyzet, alkoholproblémák a családban, elhanyagolás a szülők részéről, a negatív hatású baráti környezet, a pozitív, követendő és társadalmilag elfogadott normák és értékek hiánya, az érzelmi sivárság, a céltalanság, a közömbösség, az elkövetők egymásra gyakorolt deviáns hatása. A szülői felügyelet hiánya, a felügyelet nélküli céltalan szabadidő eltöltés jelentős szerepet játszik abban, hogy a fiatalok bűncselekmények elkövetőivé válnak. A fiatakorúak kikerülve a szülői ellenőrzés alól könnyebben követnek el meggondolatlan cselekményeket,

és sokszor akaratlanul is, egymást bátorítva bűnelkövetővé válnak. Gyakori az iskolából való kimaradás, még talán a nyolc általánost sem végzik el. Mindennapi tevékenységüket, életmódjukat a csavargás és tétlenség határozza meg. Az iskolai rendszerből már kiesett, de a munkaerő-piacra még be nem lépő fiatalok társadalmi integrációját a korlátlanul rendelkezésre álló szabadidő, a jellemzően már deviáns, de legalábbis veszélyeztetett életmód, és a kortárs csoport csaknem kizárólagos hatása miatt rendkívül nehéz intézményes formák között segíteni. Az igazolatlan hiányzások, iskolakerülés gyakori okai a szülői ösztönzés hiánya, élettársi kapcsolat létesítése, befolyásoló kortárs csoportok hatása, vagy munkavállalás. A tankötelezettség megszűnését követően gyakori a tanulói jogviszony megszüntetése, a rendszeres jövedelemhez jutás reményében. A szülők szeretnék megszabadulni az iskolába járás költségeitől, ezért támogatják a tanulói jogviszony megszakítását.

Együttműködés:

A területen működő **oktatási intézményekkel** a kapcsolattartás megfelelő volt az elmúlt évben, mind szóban, mind írásban.

A Tiszaföldvári Családsegítő és **Gyermekjóléti Szolgálat** munkatársaival megfelelő szinten megvalósult a kooperáció. A bűnmegelőzés, és a gyermekvédelem érdekében folyamatos egyeztetések történnek a családgondozóval. A gyermekjóléti szolgálat munkatársától a kért segítséget és információt minden esetben megfelelő volt.

Intézményi háttér hiányában a pártfogó felügyelők feladatukat eredményesen ellátni csak a közreműködő szervek segítségével tudjuk. Eszközrendszerük az együttműködésben rejlő lehetőségek kihasználásában van.

Javaslat

A fentiek fényében, az előző évekhez hasonlóan továbbra is a tankötelezettség megszűnésével az oktatási intézmény kötelékéből kikerülő 16-18 éves fiatalok hasznos időtöltésének megszervezésében lehetne jó megoldás. A Szolgálat javasolja személyiségfejlesztő csoportfoglalkozások és szabadidő hasznos eltöltését elősegítő programok szervezését. A klubokban, közösségi házakban szervezett ingyenes programokat a helyi fiatalok sajátjaiknak érezhetik, és alternatívaként szolgálnak a csavargással, bandába verődéssel szemben.

7. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS, A CIVIL SZERVEZETEK RÉSZVÉTELE A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁSOK ELLÁTÁSÁBAN

A gyermekjóléti szolgáltatások ellátásába civil szervezetek közvetlenül nem kapcsolódnak be. A település valamennyi oktatási intézményében működik azonban intézményt segítő alapítvány.

Az iskolákban a Diákönkormányzatok fontos szerepet kapnak a gyermekvédelmi prevenciók tevékenységben. A diákok érdekvédelme mellett – többek között - a szabadidő hasznos eltöltésében, nyári táborok megszervezésében közreműködnek.

Az ifjúság kulturális, művészeti, sport életének fejlesztése terén egyre több és aktívabb civil szervezet (egyesület) működik, melyek működési területükön jó eredményeket érnek el és

hatékonyan hozzájárulnak a gyermekek egészségének, kultúrájának fejlesztéséhez, személyiségük mind teljesebb kibontakozásához.

A Városi Könyvtár 2013. március 27-én ellátogattak a könyvtárba a Kossuth Lajos Általános Iskola napközisei. A gyerekek által már ismert oldalakon kívül (chat, myvip, facebook) olyan oldalakra hívták fel a figyelmüket, amivel tudásukat gyarapíthatták, amik hozzájárultak a tanulás segítéséhez. Felvilágosítást kaptak az oldalak biztonságos használatáról. Felhívták a figyelmüket a virtuális világ veszélyeire és arra, hogy az internet használata során mely dolgokra kell odafigyelni. Szó volt még a chatelésről és a chat illemszabályairól.

2013. május 13-án és október 7-én előadást tartott dr. Varga Katalin homeopátiás orvos, aki a szép számmal megjelent érdeklődő anyukáknak előadást tartott a természetes immunerősítésről, a gyermekbetegségek homeopátiás kezeléséről. Szintén ezen a rendezvényen megjelent és tanácsokat is adott dr. Kisné dr. Karsai Ibolya gyógyszerész.

Az elmúlt 9 év hagyományát folytatva, 2013 márciusában a Városi Könyvtár ismét megszervezte és segítette a tiszaföldvári általános iskolák alsó tagozatos tanulóinak közlekedésbiztonsági előadásait. Kecse László a Tiszaföldvár Városi Polgárőr Egyesület elnöke, nyugalmazott rendőr törzsszázados segítette a gyerekeknek a biztonságos gyalogos és kerékpáros közlekedési szabályok elsajátításában.

A városi Művelődési Ház tevékenységéhez kapcsolódóan számos gyermek-ifjúsági csoport működésének ad helyet valamint szervez ennek a korosztálynak rendezvényeket, programokat.

A gyermekek szabadidejének hasznos és tartalmas eltöltését segítik az intézményben működő következő foglalkozások: balett oktatás, társastáncoktatás, moderntánc oktatás, sakk-szakkör. Tapasztalatok szerint a gyermekek általános iskolai korcsoportjainak sokkal több szabadidős tevékenységre van lehetőségük, mint a nagyobb korosztály számára. Ezért tartjuk fontosnak, hogy az intézményünkben végzi tevékenységét az ANIME Klub, amelynek tagjai a japán rajzfilmeket és szerepjátékokat kedvelő fiatalok és a TIFE (Tiszaföldvári Fiatalok Egyesület) is. E két csoport már a nagyobb korosztályhoz tartozó fiatalokat segíti a szabadidejük hasznos eltöltésében. Közvetlen kapcsolatuk van a BMX sportot kedvelő csoporttal, a cserkészekkel, a 24 órás vetélkedőt szervező fiatalokkal. A Tiszaföldvári Fiatalok Egyesülete és a 24 órás vetélkedőt szervező fiatalok az intézmény kezdeményezésére együtt szerveznek programokat. Jó kapcsolatot ápolnak a város oktatási intézményeivel és az ott működő diákönkormányzatokkal.

Az intézmény által szervezett rendezvények és programok a következők:

Filmvetítések, játszóházak szervezése, majális és gyermeknap, főzőverseny alkalmával családi programok, színházi gyermekelőadások, filharmóniai bérletsorozat, cirkuszi előadások. Több alkalommal a helyi gyermekotthon olyan diákjait fogadták az intézményben filmvetítésre, akiket nem vittek haza hétvégére. Ingyenes internetezési lehetőség biztosítása a földszinten található számítógépeken. A kisebbségi önkormányzattal szoros kapcsolattartás és tevékenységük segítése. A nagyobb korosztály számára szórakozást biztosító diszkó szervezése más szórakozóhellyel. Több alkalommal helyet biztosítottak a gyermekek kapcsolattartásához a családdal az Egyesített Szociális Intézmény kérésére.

A családban felnövekvő gyermek esetében is fontos a szabadidejének hasznos és tartalmas eltöltése. A szülő felelőssége gyermekének ilyen irányú elfoglaltságának irányítása, amelyhez segítséget próbálnak nyújtani a programjainkkal, a gyermekekkel kapcsolatos tevékenységükkel. A legfontosabb cél a gyermekek hasztalan csavargásának elkerülése, amely a felnőttek közös felelőssége.

ÖSSZEFOGLALÁS

A gyermekek védelme olyan – a társadalom is számára – kiemelt jelentőségű terület, melynek folyamatos korszerűsítése, jobbítása a mindenkori kormányzat egyik legfontosabb ügye kell hogy legyen. Az 1997-ben megalkotott gyermekvédelmi törvény az első olyan átfogó jogszabály, amely közel egy évszázad után (újra) egységes szemléletű, minden területre kiterjedő, a gyermekvédelem addigi gyakorlatához képest teljes körű reformot jelentő szabályozás. A Gyvt. célja, hogy a családot támogató gyermekjóléti rendszer, illetve a családot „kiegészítő”, átmenetileg helyettesítő (szak)ellátási formák egymásra épüljenek, ezzel is növelve a rászoruló gyermekek esélyegyenlőségét. A Gyvt. alap gondolata, hogy a gyermek (lehetőleg vér szerinti) családban történő nevelkedését – elsősorban a megelőzést, illetve a családba való visszakerülést – az állami, önkormányzati, (esetenként civil) szervezetek hatékony együttműködésével kell biztosítani. A szabályozás alaptézisei, hogy a gyermekek mindenekfelett álló érdekét kell figyelembe venni, és a gyermeket a családi környezetéből kizárólag anyagi okból nem lehet kiemelni.

A törvény hatályba lépése óta zajló folyamat – melynek célja egy „merőben új struktúra” megteremtése – felszínre hozta azokat a hiányosságokat és pontatlanságokat, amelyek megnehezítik a jogszabályt alkalmazók munkáját, és ellentmondásossá tehetik a törvény végrehajtását. Ennek következtében mind a Gyvt. mind a Gyer. szabályai az elmúlt 15 évben számos alkalommal módosultak. Így történt ez 2013. január 1. napján is, hisz ismét jelentősen módosult mindkét jogszabály, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet szabályai is. A módosításra a közigazgatási rendszer átalakítása kapcsán került sor, melynek következtésben korábban jegyzői hatáskörbe tartozó gyámhatósági feladatok nagy része (kifejezetten a gyermekvédelmi feladatok mint: védelembé vételi ügyek, ideiglenes hatályú elhelyezések, családi pótlék természetben történő folyósítása, iskoláztatási támogatás szüneteltetése) a járási gyámhivatalok hatáskörébe kerültek. A szervezeti átalakítás célja - összhangban a járási átalakítási programmal - az önkormányzati és állami feladatok szétválasztása. Az új rendszer bevezetésével az államigazgatási ügyek nagy része, így a jegyzői gyámhatósági feladatok egy része is átkerült a járási hivatalokhoz.

Hangsúlyoznunk kell ugyanakkor, hogy a hatáskör változás az Önkormányzat gyermekjóléti feladat ellátási kötelezettségét csak részben érintette, hiszen a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. Törvény 13. §. (1) bekezdésének 8. pontja értelmében a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében továbbra is ellátandó helyi önkormányzati feladat: a szociális, gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások biztosítása.

Az önkormányzati feladatellátásban jelentős segítséget jelent, hogy Tiszafüldváron a jelzőrendszer tagjai között az együttműködés kiemelkedően jól működik. A jelzőrendszer tagjai a beszámoló elkészítéséhez is magas szakmai színvonalat képviselő tájékoztatást

nyújtottak, melyekből kivétel nélkül kitűnik a gyermekvédelem és gyermekjólét központi témaként történő kezelése, és naprakész ismeretük a jelenleg legsúlyosabbnak ítélt problémákról és azok kezeléséről.

A beszámoló elkészítésében segítséget nyújtóknak ezúton is köszönetet mondunk. A beszámoló a következő intézmények írásos anyagai alapján került kidolgozásra: Belterületi Óvoda (Rusznák Sándorné intézményvezető), Vadárvácska Óvoda (Bene Józsefné intézményvezető), Homoki Óvoda (Budai Mária intézményvezető), Papp Bertalan Ószőlői Általános Iskola (Borbély Lászlóné intézményvezető), Homoki Általános Iskola (Lázárné Kiss Edit intézményvezető), Kossuth Lajos Általános Iskola (Lakatosné Tóth Anita intézményvezető), Hajnóczy József Gimnázium, Humán Szakközépiskola és Kollégium (Baczúr István intézményvezető), Védőnői Szolgálat dolgozói, Városi Könyvtár (Gyarmatiné Sajtos Brigitta intézményvezető), Városi Művelődési Ház (Dobróka András intézményvezető, Boros Istvánné szervező) Római Katolikus Plébánia (Kovácsik Antal plébániavezető) Városi Bölcsőde (Tóthné Barta Mária intézményvezető), Egyesített Szociális Intézmény (Czene Krisztina intézményvezető), Szolnoki Rendőrkapitányság (Fábián Sándor rendőr alezredes), Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat (Szalai Beáta pártfogó felügyelő), Tiszaföldvári Polgármesteri Hivatal Szervezési és Igazgatási Osztály.